

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Ступінь вищої освіти МАГІСТР

на тему: «**ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ
АДАПТАЦІЇ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ**»

Виконав: здобувач вищої освіти

II курсу, групи Тур-61

спеціальності 242 Туризм і рекреація

(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми «Туризм і рекреація»

Ділай Назарій Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: _____

(наук. ступінь, вчене звання, ім'я та прізвище)

Рецензент: _____

(ім'я та прізвище)

ЛЬВІВ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

Ступінь вищої освіти Магістр
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва)

Спеціальність 242 Туризм і рекреація
(шифр і назва)

Освітня програма «Туризм і рекреація»
(назва ОП)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

туризму

(назва кафедри)

(підпис)

Оксана КРУПА

(ім'я та прізвище)

“ ” 2024 року

З А В Д А Н Н Я

на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти

Ділая Назарія Ігоровича

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи «Відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду»

Керівник роботи _____

(ім'я та прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджена наказом ЛНУП від «31» жовтня 2023 р. №581/к-с. _____

2. Строк подання здобувачем роботи до 17 грудня 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: Закони України та Постанови Кабінету Міністрів України, дані Державної служби статистики України, матеріали Державного агентства розвитку туризму, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, Інтернет ресурси та інші дані

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Характеристика особливостей туристичної діяльності

1.2. Відновлення туристичної діяльності як явище й потреба

1.3. Ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності

1.4. Методика дослідження та оцінки ефективності відновлення туристичної діяльності

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ПРАКТИК ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Оцінка досвіду США у введенні туристичної діяльності

2.2. Досвід Німеччини у туристичній діяльності

2.3. Практика Польщі щодо здійснення туристичної діяльності

2.4. Міжнародна практика забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ІНТЕГРУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

3.1 Проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалій України

3.2 Міжнародна співпраця в контексті відновлення туристичної діяльності в Україні

3.3 Модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
рисунок, таблиці, схеми

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата		Відмітка про виконання
		завдання видав	завдання прийняв	
Стан охорони навколишнього середовища				

7. Дата видачі завдання «31» жовтня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання
1.	Отримання завдання для написання кваліфікаційної роботи	31.10.2023	
2.	Розробка плану кваліфікаційної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою, збір практичних матеріалів	до 30.12.2023	
3.	Написання вступу і I розділу	до 01.05.2024	
4.	Написання II розділу	до 15.09.2024	
5.	Написання III розділу	до 15.11.2024	
6.	Написання висновків	до 20.11.2024	
7.	Оформлення кваліфікаційної роботи і подання науковому керівнику для написання відгуку	до 01.12.2024	
8.	Перевірка тексту кваліфікаційної роботи на унікальність. Скерування на зовнішню рецензію	до 13.12.2024	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 17.12.2024	
10.	Захист кваліфікаційної роботи перед Екзаменаційною комісією	до 30.12.2024	

Здобувачка вищої освіти _____
 (підпис)

Назарій ДІЛАЙ
 (ім'я та прізвище)

Керівник кваліфікаційної роботи _____
 (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

УДК 338.48(477):005.336.4-027.63

Кваліфікаційна робота: 84 сторінки текстової частини, 16 таблиць, 16 рисунків, 70 джерел.

Ділай Н.І. Відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду. Кваліфікаційна робота за спеціальністю 242 Туризм і рекреація. Львів: ЛНУП, 2024. 97 с.

У роботі висвітлено теоретичні та методичні засади відновлення туристичної діяльності. Охарактеризовано ключові особливості туристичної діяльності. Висвітлено ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності.

Здійснено аналіз міжнародних практик туристичної діяльності. Проведено ретельно оцінку досвіду США у введенні туристичної діяльності. Проведено аналіз практики Польщі щодо здійснення туристичної діяльності.

Висвітлено ключові проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалів України. Сформовано модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.

Анотація

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню особливостей відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду.

У першому розділі висвітлено теоретичні та методичні засади відновлення туристичної діяльності. Охарактеризовано особливості відновлення туристичної діяльності як явище й потреба. Визначено ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності.

У другому розділі здійснено ретельний аналіз міжнародних практик туристичної діяльності. Зокрема, проведено ретельно оцінку досвіду США у введенні туристичної діяльності. Проведено аналіз практики Польщі щодо здійснення туристичної діяльності.

У третьому розділі визначено напрямки інтегрування зарубіжного досвіду для відновлення туристичної діяльності в Україні. Висвітлено ключові проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалів України. Сформовано модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.

Ключові слова: *туризм, туристична діяльність, відновлення діяльності, міжнародні практики, зарубіжний досвід*

The master's thesis is dedicated to the study of the features of tourism activity recovery in Ukraine based on the adaptation of foreign experience.

The first chapter highlights the theoretical and methodological foundations of tourism activity recovery. It characterizes the features of tourism activity recovery as a phenomenon and a necessity. It defines the key aspects of the tourism activity recovery process.

In the second chapter, a thorough analysis of international practices in tourism activities has been conducted. In particular, a careful evaluation of the experience of the USA in introducing tourism activities has been carried out. An analysis of Poland's practices regarding the conduct of tourism activities has been conducted.

The third chapter identifies directions for integrating foreign experience to recover tourism activity in Ukraine. It highlights the key problems and obstacles in adapting foreign experience to the realities of Ukraine. A model for integrating foreign practices for the recovery of tourism activity in Ukraine has been developed.

Keywords: *tourism, tourism activity, activity recovery, international practices, foreign experience*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ	
ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	11
1.1. Характеристика особливостей туристичної діяльності.....	11
1.2. Відновлення туристичної діяльності як явище й потреба.....	18
1.3. Ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності.....	25
1.4. Методика дослідження та оцінки ефективності відновлення туристичної діяльності	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ПРАКТИК ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
2.1. Оцінка досвіду США у введенні туристичної діяльності.....	35
2.2. Досвід Німеччини у туристичній діяльності.....	42
2.3. Практика Польщі щодо здійснення туристичної діяльності....	50
2.4. Міжнародна практика забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність.....	57
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ІНТЕГРУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	60
3.1 Проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалій України.....	60
3.2 Міжнародна співпраця в контексті відновлення туристичної діяльності в Україні.....	69
3.3 Модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.....	77
ВИСНОВКИ.....	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

Актуальність теми. Відновлення туристичної діяльності в Україні після повномасштабного вторгнення має стратегічне значення для економічного відновлення та поліпшення міжнародного іміджу країни. Туризм сприяє не лише прямим доходам від споживання туристичних послуг, але й стимулює розвиток суміжних галузей, таких як транспорт, гостинність, харчування, та культура. Відновлення та розвиток туристичного сектору може відігравати ключову роль у збільшенні зайнятості та зміцненні місцевих громад.

У контексті адаптації зарубіжного досвіду, Україна може використати практики країн, які успішно реалізували проекти з відновлення туризму після кризових подій. Ефективним підходом є розробка інтегрованих маркетингових стратегій, які підкреслюють безпеку та унікальність туристичної пропозиції. Важливим аспектом є також активне використання цифрових технологій для просування туристичних продуктів, що включає соціальні медіа, мобільні додатки та онлайн-бронювання. Ключовим елементом відновлення є розробка пропозицій, які зосереджені на внутрішньому туризмі, адже це дозволяє стимулювати попит на туристичні послуги в умовах, коли міжнародні поїздки ще можуть бути обмеженими. Внутрішній туризм сприяє розподілу доходів від туризму на користь місцевих спільнот, що є важливим для постраждалих регіонів. Це також спонукає до підвищення якості інфраструктури та сервісів.

Інвестиції у туристичну інфраструктуру є фундаментальними для відновлення галузі. Це охоплює ремонт та модернізацію транспортних з'єднань, готелів, ресторанів та інших туристичних об'єктів. Підвищення стандартів безпеки та якості є необхідним для приваблення туристів та відновлення довіри до країни як безпечного туристичного напрямку. Залучення іноземних інвестицій та міжнародної допомоги може значно прискорити процес відновлення туристичної галузі в Україні. Співпраця з міжнародними туристичними агентствами та організаціями може сприяти відновленню

міжнародних зв'язків та підвищенню привабливості України на світовій арені як туристичного напрямку.

Міжнародні практики не рідко включають найновіші досягнення в області управління туризмом, маркетингу та технологій. Вивчення та адаптація цих інновацій дозволяє країнам, таким як Україна, імплементувати перевірені та ефективні методи, які сприяють швидкому відновленню та розвитку туристичного сектору. Туризм є високо глобалізованою індустрією, де тенденції, поведінка споживачів та стандарти безпеки швидко змінюються і розвиваються на міжнародному рівні. Розуміння міжнародних трендів допомагає українському туристичному сектору бути конкурентоспроможним та відповідати очікуванням іноземних туристів.

Відтак, дослідження проблем відновлення туристичної діяльності було увагою багатьох науковців й практиків. При цьому, слід зазначити, що це стосується і регіонального аспекту. Активними дослідниками проблем відновлення туристичної діяльності є такі науковці як В. Азарова, Ю. Боруцька, Л. Білецька, Д. Волкова, І. Гребенюк, О. Данилко, Л. Євтушенко, І. Жук, С. Захарченко, Н. Іванова, М. Клименко, О. Крупа, О. Ковальчук, С. Козак, В. Кузьмін, О. Лещенко, Р. Лисенко, П. Мазур, О. Марченко, І. Ніколенко, А. Павлова, Я. Петренко, Є. Романенко, В. Савчук, О. Силкін, О. Середа, К. Тарасенко, І. Ткаченко, Ю. Федоренко, О. Хоменко, І. Черниш, В. Чернов, Н. Шевченко, Л. Шкіль, Ю. Яременко та інші.

Вважаємо, що саме дослідження міжнародних практик та їх адаптація може значно знизити витрати на розробку власних методів та підходів, використовуючи вже існуючі, успішні моделі. Це дозволяє країні ефективніше використовувати обмежені ресурси, особливо в період відновлення після серйозних криз. Актуальність залучення міжнародного досвіду до відновлення туристичної діяльності в Україні триває з кількох причин, особливо у контексті постійних викликів та динамічних змін у глобальному туристичному середовищі. Наприклад, впровадження передових технологічних рішень та інновацій, таких як використання штучного інтелекту для персоналізації

туристичних послуг, може значно підвищити конкурентоспроможність України на світовому ринку.

Метою кваліфікаційної роботи є оцінка сучасного стану, виявлення проблем та обґрунтування перспективних напрямів відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду.

Для досягнення означеної мети передбачається послідовне виконання наступних завдань дослідження:

- охарактеризувати сутність туристичної діяльності;
- визначити сутність поняття відновлення туристичної діяльності як явище й потреба;
- дослідити ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності;
- провести аналіз досвіду США у введенні туристичної діяльності
- здійснити аналіз досвіду Німеччини у туристичній діяльності;
- визначити можливості інтегрувати досвід Польщі щодо здійснення туристичної діяльності;
- дослідити практику забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність;
- визначити основні проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалів України;
- визначити й обґрунтувати напрями співпраці в контексті відновлення туристичної діяльності в Україні;
- сформулювати модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.

Предмет дослідження – оцінка сучасного стану, результатів та проблем процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду.

Об’єкт дослідження – туристична діяльність в Україні.

Методи дослідження. В основу методології дисертаційної роботи покладено системний підхід, у межах якого застосовано такі методи: індукції та

дедукції, порівняння і систематизації – задля дослідження сутнісних характеристик та еволюцій базових понять процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду; аналізу та синтезу – при вивченні та визначенні основних проблем процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду; непараметричні статистичні – для характеристики міжнародної практики введення туристичної діяльності; морфологічного аналізу – під час уточнення понятійно-категоріального апарату процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду; графічний – для наочного відображення результатів проведеного дослідження щодо процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду; абстрактно-логічний – під час проведення теоретичних узагальнень і формування відповідних висновків щодо процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду.

Наукова новизна отриманих результатів. Удосконалено теоретичні засади процесу відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду, які на відмінну від відомих представлено у вигляді авторського бачення моделі інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.

Джерелами інформації для написання роботи були офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, Головного управління статистики у Львівській області; провідні наукові українські й іноземні праці, присвячені дослідженню інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Характеристика особливостей туристичної діяльності

Туризм – це одна з галузей економіки, що найбільш динамічно розвиваються. За останні роки туризм перетворився на ключовий інструмент світового розвитку, що сприяє відновленню життєдіяльності людей. Для туристичної діяльності характерні численність учасників процесу, багатогранність явищ і дій, які змінюються і доповнюються внаслідок вдосконалення суспільних відносин. У сучасних умовах для розвитку економіки України важливе значення має посилення ролі невиробничої сфери. Одним з таких напрямків, що сприяє зміцненню економічного потенціалу держави, є туристичний бізнес. Туризм забезпечує значний внесок в економіку країни. До того ж туризм розвивається як система, яка надає всі можливості для ознайомлення з історією, культурою, звичаями, духовними і релігійними цінностями різних країн і народів світу, дає прибуток в скарбницю держави. Туристська індустрія безпосередньо взаємодіє з більшістю інших галузей економіки, в тому числі з промисловістю, сільським господарством, будівництвом, транспортом, страхуванням, зв'язком, торгівлею, харчуванням, культурою, мистецтвом, стимулює їх розвиток. Стратегічною метою розвитку туристської індустрії України є вихід на світовий рівень туристських послуг [25-26].

У сучасних умовах туристична сфера набуває дедалі більшого значення для розвитку економіки та соціальної сфери в Україні, стрімко інтегруючись у світову туристичну індустрію. Україна має всі передумови для розвитку внутрішнього та міжнародного туризму: вона є однією з найбільших держав Європи, має гарне географічне положення, сприятливий клімат, неповторний

рельєф, багатий природний, історико-культурний, туристично-рекреаційний потенціал (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Характеризуючі ознаки туристичної діяльності

Економічна ознака	
Туризм є значним джерелом зайнятості, оскільки він стимулює створення робочих місць у готельному господарстві, ресторанному бізнесі, транспорті та інших пов'язаних секторах	Міжнародний туризм сприяє залученню іноземної валюти, що є важливим для підтримки національної економіки та зміцнення валютного балансу
Соціальна ознака	
Туристична діяльність спонукає до охорони та відродження історичних пам'яток, музеїв і мистецтва, а також підтримує розвиток місцевих ремесел та традицій	Взаємодія між туристами та місцевим населенням сприяє обміну культурними цінностями та поглибленню взаєморозуміння між різними культурами
Екологічна ознака	
Туристична діяльність, особливо екотуризм, може сприяти збереженню природних територій та вразливих екосистем через фінансування охорони та створення заповідників	З іншого боку, неконтрольований туризм може призвести до деградації довкілля, забруднення, втрати біорізноманіття та перевантаження інфраструктури, якщо не проводити ефективних заходів щодо управління туристичним потоком

Сформовано автором за даними джерел:[11-13]

Туристична діяльність є багатограним та динамічним явищем, яке охоплює широкий спектр економічних, соціокультурних та екологічних факторів розвитку. Вона відіграє важливу роль у розвитку як окремих регіонів, так і країн у цілому, сприяючи економічному зростанню, культурному обміну та покращенню інфраструктури.

Туристична діяльність є складним і процесом, який охоплює численні аспекти, що взаємодіють між собою, створюючи унікальний досвід для

учасників цього процесу. Її зміст включає не лише сам процес подорожі, але й сукупність факторів, що впливають на нього, а також наслідки, які виникають у результаті туристичної активності.

На основі фундаментальних потреб людини, туристична діяльність спрямована на задоволення бажання подорожувати, відпочивати, пізнавати нові культури, отримувати нові враження та досвід. Це може включати відвідування природних красот, історичних місць, культурних подій, участь у різноманітних розважальних заходах або просто відпочинок у комфортних умовах. Мотивації для подорожей різноманітні і можуть включати пошук релаксації, прагнення до пригод, потребу в особистому розвитку або бажання зміцнити соціальні зв'язки.

Туристична діяльність також включає організаційні та логістичні аспекти, такі як планування маршруту, бронювання транспорту і житла, оформлення необхідних документів, вибір розважальних програм та інших послуг. Ці елементи вимагають координації між різними учасниками ринку туристичних послуг, включаючи туристів, туристичні агенції, готелі, транспортні компанії та інші постачальники послуг. Отже, зміст туристичної діяльності охоплює широкий спектр елементів, що включають мотивації та потреби туристів, організаційні та логістичні аспекти, культурний та економічний обмін, екологічну відповідальність, різноманітність видів туризму, технологічні інновації, а також соціальні та політичні чинники. Всі ці компоненти взаємодіють між собою, формуючи комплексну та динамічну систему, яка продовжує еволюціонувати у відповідь на зміни в суспільстві, економіці та навколишньому середовищі. Розуміння цього комплексного змісту є ключовим для ефективного управління туристичною діяльністю та забезпечення її сталого розвитку у майбутньому [44-46].

Економічна складова туристичної діяльності є однією з найбільш очевидних. Туризм створює робочі місця в різних галузях, таких як готельний бізнес, транспорт, ресторанне обслуговування, розважальні послуги та інші супутні сфери. Прибутки від туризму можуть значно підвищити ВВП країни, особливо якщо мова йде про туристичні напрямки з високим попитом. Крім

того, туризм стимулює розвиток місцевого бізнесу та сприяє інвестиціям у інфраструктуру, включаючи будівництво доріг, аеропортів, готелів та інших об'єктів, що покращує загальний рівень життя населення.

Соціокультурні аспекти також мають велике значення. Туристична діяльність сприяє культурному обміну між різними народами, дозволяючи людям пізнавати нові традиції, звичаї та мови. Це може призводити до підвищення толерантності та взаєморозуміння між культурами. Водночас, існує ризик культурної ерозії, коли традиційні звичаї та способи життя можуть бути змінені або зруйновані під впливом іноземних впливів. Важливо знаходити баланс між збереженням культурної спадщини та розвитком туристичної індустрії (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Соціально-культурне значення туристичної діяльності

Значення	Сутність
Збереження культурної ідентичності	Туристична діяльність стимулює місцеві спільноти до збереження своїх традицій, мови, ремесел та інших культурних особливостей. Це відбувається через демонстрацію цих аспектів культури туристам, що в свою чергу спонукає місцеве населення пишатися своєю унікальністю і прагнути її зберегти
Сприяння міжкультурному обміну	Туристична діяльність відкриває двері для міжкультурного діалогу між місцевими жителями та туристами. Цей обмін сприяє кращому взаєморозумінню та зниженню стереотипів, розвиваючи толерантне ставлення та зміцнюючи міжнародні відносини
Підтримка і розвиток місцевої економіки	Через туристичну діяльність зростає попит на місцеві товари та послуги, що стимулює розвиток малих та середніх підприємств, які спеціалізуються на виробництві сувенірів, національних страв, художніх виробів та інших товарів
Освітній вплив	Туристична діяльність також має значний освітній потенціал, оскільки вона дозволяє туристам здобувати знання про історію, географію, культуру та природу відвідуваних місць. Це не тільки розширює світогляд людини, але й сприяє зростанню обізнаності про важливість збереження культурної та природної спадщини

Сформовано автором за даними джерел:[4-7]

Екологічні аспекти туризму стають дедалі важливішими у контексті сучасних викликів, таких як зміна клімату та деградація навколишнього середовища. Стійкий туризм, який мінімізує негативний вплив на природу та сприяє її збереженню, набуває все більшої популярності. Це включає в себе використання екологічно чистих технологій, підтримку місцевих екосистем та активне залучення туристів до збереження природних ресурсів.

Різноманітність видів туризму також характеризує його особливості. Існують різні напрямки, такі як екотуризм, культурний туризм, пригодницький туризм, медичний туризм та інші, кожен з яких орієнтований на певні потреби та інтереси туристів. Це дозволяє задовольнити широкий спектр споживчих запитів та сприяє розвитку спеціалізованих сегментів ринку [25-26].

Мотивації туристів є ще одним важливим аспектом. Люди подорожують з різних причин: для відпочинку та релаксації, для пізнання нових культур, для активного відпочинку, для ділових зустрічей або для медичних процедур. Розуміння цих мотивацій допомагає туристичним підприємствам краще адаптувати свої пропозиції до потреб клієнтів та забезпечувати високий рівень задоволеності.

Інфраструктура та надання послуг є критичними для успішної туристичної діяльності. Якісний транспорт, комфортні місця проживання, різноманітні розважальні та кулінарні пропозиції – усе це створює позитивний досвід для туристів та стимулює їх повертатися або рекомендувати місце іншим. Інвестиції в інфраструктуру також можуть покращити загальну якість життя місцевого населення.

Сезонні коливання та тенденції також відіграють важливу роль у туристичній діяльності. Деякі регіони приваблюють туристів переважно в певні періоди року, що впливає на планування бізнесу та управління ресурсами. Зміни в глобальних трендах, такі як зростання популярності екотуризму або цифровізація туристичних послуг, також впливають на розвиток галузі та змінюють очікування споживачів (рис.1.1).

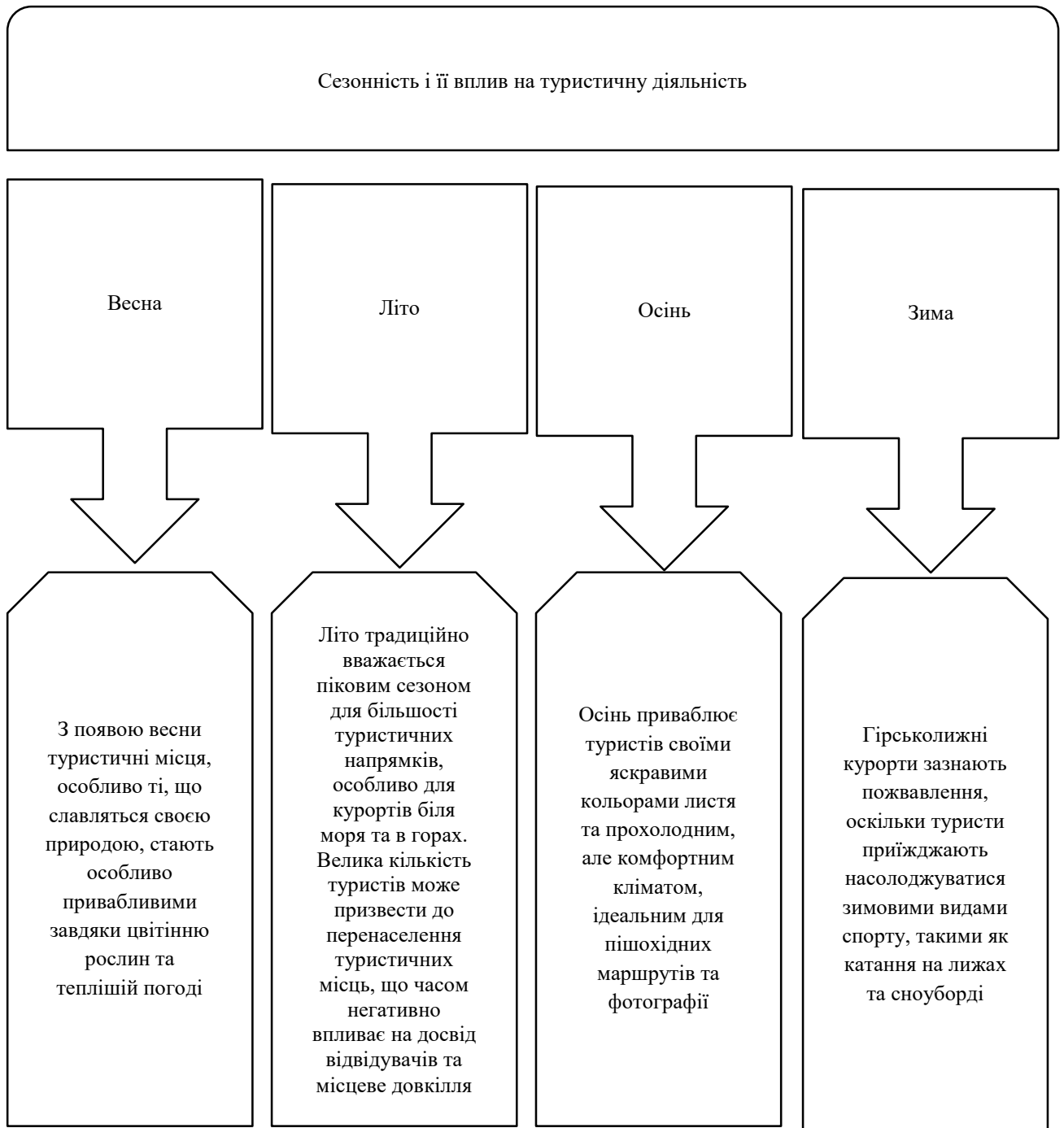

Рис.1.1. Вплив сезонності на туристичну діяльність

Сформовано автором за даними джерел:[17-18]

Важливою складовою туристичної діяльності є культурний обмін, який виникає в процесі взаємодії туристів з місцевим населенням. Це сприяє поглибленню розуміння різних культур, традицій та способів життя, водночас надаючи можливість місцевим громадам демонструвати свою ідентичність і спадщину. Такий обмін може стимулювати толерантність та взаєморозуміння

між різними народами, але також несе ризики культурної асиміляції або ерозії місцевих традицій під впливом масової туристичної діяльності.

Туристична діяльність постійно еволюціонує, відображаючи зміни в суспільстві, технологіях та глобальних тенденціях. Одним із ключових аспектів сучасного туризму є цифрова трансформація, яка радикально змінює спосіб планування та здійснення подорожей. Інтернет та мобільні технології дозволяють туристам мати доступ до безлічі інформаційних ресурсів, таких як онлайн-бронювання житла, порівняння цін на авіаквитки, перегляд відгуків та рекомендацій у реальному часі. Використання мобільних додатків для навігації, перекладу мов або навіть віртуальних екскурсій стає все більш популярним, роблячи подорожі більш зручними та інтерактивними.

Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR) відкривають нові можливості для туристичної індустрії. Вони дозволяють туристам попередньо ознайомитися з місцями призначення, дослідити визначні пам'ятки без фізичної присутності або навіть створювати унікальні інтерактивні тури. Ці технології також використовуються в освітніх програмах для покращення досвіду екскурсій та навчання гідів [33-34].

Соціальні медіа відіграють все більш важливу роль у формуванні туристичних тенденцій. Платформи як Instagram, TikTok та YouTube впливають на вибір напрямків, оскільки туристи часто обирають місця, які бачать у відео або фотографіях своїх улюблених блогерів та інфлюенсерів. Відеоконтент та візуальні історії стимулюють бажання відвідати ті чи інші місця, створюючи своєрідні "візуальні маршрути" для подорожуючих.

Узагальнюючи, туристична діяльність є комплексним явищем, яке інтегрує економічні, соціокультурні та екологічні фактори. Її розвиток вимагає зваженого підходу, який враховує потреби туристів, збереження культурної та природної спадщини, а також забезпечення стабільного економічного зростання. Завдяки своїй багатогранності та потенціалу до інновацій, туризм продовжує залишатися однією з ключових рушійних сил глобальної економіки та міжкультурного взаєморозуміння.

1.2. Відновлення туристичної діяльності як явище й потреба

Туризм, як явище суспільного життя, є похідною суспільного розвитку. Своєю появою він завдячує індустріальній стадії розвитку людства, якій був притаманний прискорений розвиток продуктивних сил, поглиблення поділу праці, розвиток урбанізаційних процесів. Туризм - одна з найбільш сталих складових світової економіки, яка за останні десятиріччя має стабільні (в середньому 5% на рік) темпи зростання і не зазнає коливань попиту/пропозиції, тому вважається одним з найперспективніших напрямків соціально-економічного розвитку. На сучасному етапі туризм став частиною стилю життя більш ніж третини людства і участь у туристичному процесі можна розглядати як складову якості життя.

Успішний розвиток туризму в державі надає широкі можливості для забезпечення зайнятості населення за рахунок створення нових робочих місць. Завдяки туризму розвиваються місцеві об'єкти та інфраструктура, впроваджуються культурні та історичні традиції. Він сприяє покращенню збалансованості економіки, будучи потужним об'єднавчим фактором щодо досягнення взаєморозуміння між різними мовними та релігійними групами, укріплення національної єдності та культурної інтеграції. Враховуючи всі наведені аргументи, можна однозначно стверджувати, що туристична сфера потребує регулювання, підтримки та пильного контролю з боку держави – особливо в умовах сучасної адміністративної реформи [19-20].

В останні роки сферу туризму сколихнули ряд потрясінь та проблем, серед яких ключовими є пандемія COVID-19, повномасштабне вторгнення, природні катастрофи, а також економічні кризи національного та глобального масштабу. Відповідно цього, відновлення нормальної туристичної діяльності виступає важливим кроком у забезпеченні економічної стабільності та відновленні туристичного потенціалу.

Процес відновлення туристичної діяльності є складним та комплексним, а отже включає в себе ряд аспектів, ключовими серед яких є економічний,

соціокультурний, інфраструктурний, екологічний та інші. Так, економічний аспект, який визначає потребу відновлення туристичної діяльності як на рівні країни, так і на рівні регіону, полягає в тому, що сфера туризму формує велику кількість робочих місць у різних секторах економіки: готельно-ресторанний бізнес, сфера харчування, рекреаційні та розважальні сектори, промисловість та інші сфери економічної діяльності. (табл.1.3).

Таблиця 1.3

Ключові особливості процесу відновлення туристичної діяльності

Сутність процесу	Особливості
Гнучкість і адаптація	Відновлення туристичної діяльності часто вимагає адаптації до змінених умов ринку та нових вимог безпеки. Це може включати зміну маркетингових стратегій, переосмислення цільових аудиторій і впровадження нових гігієнічних стандартів у місцях проживання та транспортних послугах
Технологічна інтеграція	Значне зростання використання цифрових технологій, зокрема мобільних додатків для бронювання, віртуальних турів та безконтактних послуг, є важливим аспектом відновлення туристичної діяльності. Цифровізація допомагає забезпечити більшу гнучкість і безпеку для туристів та працівників
Співпраця та партнерства	Важливість міжнародного та міжсекторального співробітництва зростає, оскільки учасники туристичної галузі об'єднують зусилля для розробки спільних протоколів безпеки, спільного маркетингу та обміну кращими практиками. Це також включає підтримку уряду у вигляді стимулів та регуляторних побажок
Екологічна стійкість	Поновлення уваги до сталості та екологічної безпеки в контексті туристичної діяльності сприяє відновленню туризму на засадах збереження довкілля. Це включає розробку і просування "зелених" ініціатив, таких як зменшення вуглецевого сліду, захист природних ресурсів і підвищення екологічної обізнаності серед туристів та бізнесу

Сформовано автором за даними джерел:[31-33]

Соціокультурний аспект також відіграє значну роль у необхідності відновлення туристичної діяльності. Туризм сприяє культурному обміну між

різними народами, сприяє поширенню знань про інші культури, традиції та способи життя. Це не лише збагачує особистий досвід туристів, але й сприяє підвищенню толерантності та взаєморозуміння між різними етнічними та культурними групами. Відновлення туризму допомагає відновити ці взаємозв'язки, які могли бути порушені під час кризових періодів.

Екологічні переваги також є важливим чинником. Стійкий туризм може сприяти збереженню природних ресурсів та охороні навколишнього середовища. Відновлення туристичної діяльності з акцентом на екологічну відповідальність стимулює впровадження екологічно чистих технологій, підтримку природоохоронних ініціатив та розвиток екологічної інфраструктури. Це допомагає не лише зберегти природні багатства, але й підвищити обізнаність громадськості щодо важливості екологічної стійкості [64-65].

Крім того, відновлення туризму сприяє розвитку інфраструктури, яка може бути корисною не лише для туристів, але й для місцевого населення. Інвестиції в транспортні мережі, готелі, розважальні комплекси та інші об'єкти підвищують загальну якість життя місцевих громад, роблячи їх більш привабливими для проживання та роботи. Це також стимулює інновації та підвищення стандартів обслуговування, що, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність регіону на міжнародному туристичному ринку.

Відновлення туристичної діяльності також має стратегічне значення для національної безпеки та стабільності. Активний туризм сприяє міжнародній інтеграції та взаємозалежності, що може зменшити ризики конфліктів та сприяти мирному співіснуванню різних народів. Крім того, туристична індустрія часто стає важливим елементом національної ідентичності, демонструючи культурні досягнення та унікальні особливості країни на світовій арені (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Вплив відновлення туристичної діяльності на розвиток інфраструктури

Транспортна інфраструктура	Комунікаційна інфраструктура	Соціальна інфраструктура	Рекреаційна інфраструктура
Відновлення туристичної діяльності стимулює розширення та модернізацію доріг, аеропортів, залізничних та морських терміналів для забезпечення кращого доступу до туристичних місць	Збільшення попиту на високошвидкісний інтернет та інші комунікаційні послуги в готелях, ресторанах та туристичних атракціях для задоволення потреб сучасних туристів	Збільшення інвестицій у медичні заклади та служби екстреної допомоги у туристичних районах для гарантування безпеки та благополуччя туристів	Будівництво нових парків, музеїв, театрів, а також спортивних і розважальних комплексів, щоб привабити більше відвідувачів
Потреба в обслуговуванні зростаючої кількості туристів призводить до збільшення кількості рейсів, автобусних маршрутів та інших видів транспорту, що з'єднують основні міста та туристичні місця	Поліпшення мобільного зв'язку та інтернет-покриття у віддалених або мало розвинених туристичних зонах, що сприяє більшій доступності і комфорту для відвідувачів	Створення нових готелів, оновлення існуючих житлових комплексів, розширення гостьових будинків та апартаментів для відповіді на зростаючий попит туристів	Покращення інфраструктури природних парків, зокрема шляхів для піших прогулянок та місць для спостереження за дикою природою, щоб забезпечити стаке використання природних ресурсів та захист біодиверситету

Сформовано автором за даними джерел:[35-36]

Більш суб'єктивним, але не менш важливим є психологічний та емоційний аспект, який буде впливати на загальний рівень здоров'я населення. Так, порушення усталеної туристичної діяльності, що настало внаслідок ряду глобальних чи місцевих проблем, зумовило обмеження в нормальному відпочинку для великої кількості людей. Це призвело до збільшення рівня стресу та зниження задоволеності життя. В цьому контексті, відновлення

туристичної діяльності відкриє нові можливості для людей до протистояння стресу та ментальних проблем (рис.1.2).

Рис.1.2. Психологічний аспект в системі відновлення туристичної діяльності

Сформовано автором за даними джерел:[31-33]

Узагальнюючи розгляд вищеписаних аспектів, ми можемо визначити, що відновлення туристичної діяльності є складним та полівекторним процесом, що чинить значний вплив на різні сфери суспільного життя. Так, було визначено, що ключовими аспектами в цьому контексті є соціальний, економічний, екологічний, інфраструктурний та інші. Окремо було визначено психологічний аспект, який попри неможливість об'єктивного виміру, чинить

значний вплив на рівень життя населення та забезпечення психологічного здоров'я. Відтак, відновлення туристичної діяльності є не лише умовою забезпечення реалізації туристичного потенціалу регіону чи країни, але і параметром стабільності економічної системи та соціальної стійкості суспільства у відповідь на численні ризики, виклики та інші дестабілізуючі фактори.

Розглядаючи питання відновлення туристичної діяльності в практичному контексті, то тут слід відзначити важливість першочергового вживання заходів щодо аналізу впливів та наслідків деструктивних та дестабілізуючих чинників. Цей аналіз повинен бути комплексним та перспективним, що включатиме дослідження причин та наслідків зменшення туристичних потоків, рівня фінансових та ресурсних витрат, а також змін запитів та інтересів споживачів. Важливим є також визначення впливу зниження туристичної діяльності на місцеві громади. Так, лише після проведення такої комплексної оцінки, можливим є формування специфічних стратегій та тактик відновлення.

В контексті відновлення туристичної діяльності важлива роль відводиться також процесам адаптації до нових умов та змін у глобальному та національному контексті. В цей складний процес входять заходи щодо моніторингу тенденцій ведення та розвитку туристичної діяльності, аналіз змін споживацької поведінки, а також провадження гнучкого та оперативного реагування на різні види викликів та ризиків, такі як пандемія, загрози національній безпеці, природні катаклізми. Така адаптивність може досягатись лише у забезпеченні ефективної співпраці між сектором туризму та державними органами управління, роль яких полягає у формуванні ефективної нормативно-правової рамки та фінансового забезпечення [1-3].

Фінансове забезпечення відіграє ключову роль у відновленні туристичної діяльності після кризових періодів, таких як пандемії, природні катастрофи чи економічні спади. Воно забезпечує необхідні ресурси для відновлення інфраструктури, підтримки туристичних підприємств, стимулювання інвестицій та забезпечення сталого розвитку галузі в довгостроковій

перспективі. Одним із основних джерел фінансування є державні фонди та гранти, які можуть надходити від центрального уряду або місцевих органів влади. Центральний уряд може виділяти кошти на національні програми відновлення туризму, включаючи гранти для малого та середнього бізнесу, що працює в туристичній сфері. Місцеві органи влади, у свою чергу, можуть фінансувати регіональні ініціативи, спрямовані на розвиток місцевої туристичної інфраструктури та просування регіональних туристичних напрямків. Цільові гранти призначені для конкретних проектів, таких як відновлення історичних об'єктів, розвиток екотуризму чи створення нових туристичних маршрутів, що дозволяє ефективно використовувати кошти для найбільш актуальних потреб.

Не менш важливим є забезпечення безпеки та здоров'я туристів. Відновлення включає впровадження високих стандартів гігієни, розробку планів дій у разі надзвичайних ситуацій, а також інформаційні кампанії щодо безпеки подорожей. Це допомагає відновити довіру туристів та забезпечити їхнє спокійне та безпечне перебування.

Паралельно з інфраструктурними змінами необхідно зосередитися на маркетингових стратегіях, спрямованих на відновлення довіри туристів. Це включає активне просування напрямків через цифрові канали, соціальні мережі, партнерства з міжнародними туристичними агенціями та участь у міжнародних виставках. Важливо також акцентувати увагу на унікальних особливостях регіону, його культурних та природних ресурсах, створюючи привабливі пропозиції для різних сегментів туристів [37-39].

Таким чином, процес відновлення туристичної діяльності є складним та комплексним, який включає в себе як оперативні-тактичні, так і стратегічні рівні. Ефективна реалізація процесу відновлення туристичної діяльності передбачає врахування ряду аспектів, а також застосування адаптивних та гнучких підходів.

1.3. Ключові аспекти процесу відновлення туристичної діяльності

Туризм є одним із провідних видів економічної діяльності. Разом з розвитком туризму паралельно розвивається транспортна інфраструктура, покращується екологічний стан навколишнього середовища поблизу туристичних підприємств і рекреаційних зон, а також міська та комунальна інфраструктура. Проте туристичний ринок дуже вразливий до криз різного походження, таких як стихійні лиха, епідемії, соціально-економічні та політичні кризи, збройні конфлікти, які призводять до дестабілізації ситуації всередині країни. Цей факт підтверджує ситуація в туристичній галузі України, яка з початком повномасштабної війни пережила справжній колапс. Зокрема, велика кількість туристичних компаній припинили або змінили мету своєї діяльності, а готелі, санаторії та туристичні бази приймали вимушено переміщених осіб з окупованих територій. Ситуація ускладнюється тим, що небо над Україною закрито для польотів через постійні масові ракетні удари.

Відновлення туристичної діяльності після кризових періодів вимагає комплексного аналізу поточного стану галузі та оцінки наслідків, які мали місце внаслідок різноманітних зовнішніх впливів. Важливим є детальне дослідження змін у поведінці споживачів, а також економічних факторів, які формують попит на туристичні послуги. Здійснення точного прогнозування майбутніх трендів може допомогти оперативно адаптувати пропозиції до вимог ринку та забезпечити плавне відновлення галузі.

Стратегічне планування та впровадження інноваційних технологій є ключовими для модернізації туристичної інфраструктури та послуг. Це охоплює впровадження цифрових інструментів для поліпшення якості обслуговування та залучення клієнтів, наприклад, через мобільні додатки для бронювання та віртуальні тури. Інновації можуть також включати впровадження сталого розвитку та екологічно чистих технологій, що не тільки зменшує вплив на навколишнє середовище, але й підвищує привабливість пунктів призначення (табл.1.5).

Таблиця 1.5

Стратегічні засади відновлення туристичної діяльності

Засади	Характеристика
Сталий розвиток	Відновлення туристичної діяльності повинно включати заходи, що забезпечують екологічну стійкість та соціальну відповідальність. Це означає інвестування в "зелені" технології, зменшення вуглецевого сліду, захист природних ресурсів та підтримку місцевих громад. Імплементация екологічно чистих практик не тільки допоможе зберегти природу для майбутніх поколінь, але й підвищить привабливість напрямків для еко-свідомих туристів.
Гнучкість і адаптація	Стратегії відновлення повинні бути гнучкими, щоб швидко адаптуватися до змінних умов ринку та нових викликів, як-от глобальні здоров'я кризи або політичні зміни. Це включає розробку адаптивних бізнес-моделей, які можуть пережити коливання попиту, та впровадження технологічних інновацій для поліпшення ефективності та зменшення залежності від традиційних методів ведення бізнесу
Зосередження на безпеці та здоров'ї	Безпека та здоров'я повинні стати основними пріоритетами у стратегіях відновлення. Це означає впровадження строгих мір здоров'я та безпеки, що включають регулярну дезінфекцію, соціальне дистанціювання та інші профілактичні заходи. Забезпечення чистоти і безпеки не тільки допомагає захистити здоров'я туристів і персоналу, але й підвищує довіру до туристичної індустрії загалом
Інтеграція технологій	Інтеграція цифрових технологій є важливою для оптимізації процесів та покращення досвіду туристів. Це включає використання онлайн-платформ для бронювання і обслуговування, впровадження мобільних додатків для особистісної інтеракції з клієнтами та використання великих даних для аналізу попиту та переваг туристів. Технології можуть також допомогти у створенні індивідуалізованих пропозицій та покращенні загальної якості послуг

Сформовано автором за даними джерел:[5-7]

Стратегічне планування у контексті відновлення туристичної діяльності вимагає розробки довгострокової візії для галузі, яка охоплює всі аспекти від маркетингу до інфраструктурних вдосконалень. Таке планування дозволяє організаціям не лише адаптуватися до змін у споживацьких вподобаннях і технологічних інноваціях, але й впливати на розвиток місцевої економіки та поліпшення якості життя місцевих жителів. Зокрема, це стосується врахування нових вимог безпеки та гігієни, що стали важливими через останні глобальні події. Окрім цього, відновлення діяльності має на меті створення гнучких підходів, здатних швидко реагувати на непередбачувані кризи, забезпечуючи стійкість туристичної індустрії у майбутньому.

Оперативне відновлення туристичної діяльності є критичним, оскільки воно дозволяє швидко реагувати на непередбачені події та кризові ситуації, які можуть негайно вплинути на туристичну інфраструктуру та послуги. На відміну від стратегічного та тактичного відновлення, які фокусуються на довгостроковому плануванні та середньострокових заходах відповідно, оперативне відновлення забезпечує негайні дії для мінімізації збитків, забезпечення безпеки туристів і персоналу, та швидкого відновлення туристичної діяльності. Це може включати тимчасові ремонти, альтернативні маршрути обслуговування, невідкладну комунікацію з туристами та інші оперативні заходи, які забезпечують продовження туристичної діяльності в умовах непередбачених обставин [9-10].

Тактичне планування доповнює стратегічне, акцентуючи на короткострокових цілях та конкретних діях для їх досягнення. Воно охоплює розробку детальних планів для кожного елемента стратегії, наприклад, визначення конкретних заходів для підвищення рівня обслуговування, оновлення маркетингових кампаній та підвищення ефективності використання ресурсів. Особлива увага приділяється оптимізації взаємодії з клієнтами та використанню цифрових інструментів для покращення досвіду туристів. Такі заходи спрямовані на забезпечення того, щоб відновлення туристичної галузі було ефективним та відповідало актуальним вимогам ринку (табл.1.6).

Таблиця 1.6

Тактичні засади туристичної діяльності

Засади	Характеристика
Антикризове управління	Запровадження чітких процедур антикризового управління допомагає швидко реагувати на непередбачені події, забезпечуючи безперебійну туристичну діяльність. Це може включати створення оперативних центрів реагування, планування евакуаційних маршрутів або розробку планів зі зменшення ризиків пов'язаних з природними катастрофами або іншими надзвичайними ситуаціями
Флексибільні цінові стратегії	Застосування гнучких цінових стратегій дозволяє туристичним підприємствам краще конкурувати та приваблювати клієнтів, адаптуючи ціни залежно від попиту та ринкових умов. Це також може включати спеціальні акції, знижки або вигідні пропозиції для певних категорій туристів, які можуть стимулювати бронювання під час низького сезону
Активне використання даних і аналітики	Використання даних та аналітичних інструментів для моніторингу туристичних трендів і поведінки споживачів допомагає приймати обґрунтовані тактичні рішення. Аналіз даних може вказати на потребу вносити зміни у маркетингову стратегію, оптимізувати запропоновані продукти або визначити потенційні ринки для розширення діяльності
Підвищення кваліфікації персоналу	Навчання та підвищення кваліфікації персоналу є важливим для забезпечення високої якості обслуговування та адаптації до нових стандартів у галузі. Це може включати тренінги з питань безпеки, обслуговування клієнтів або використання новітніх технологій у туристичній сфері

Сформовано автором за даними джерел:[51-53]

Залучення урядової підтримки та розробка сприятливих політик є критично важливими для стимулювання відновлення туристичного сектора. Це може включати податкові пільги для туристичних підприємств, гранти на відновлення інфраструктури, а також програми підтримки малого та середнього бізнесу у туристичній галузі. Важливо також розробити механізми для захисту прав споживачів і забезпечення гнучкості умов бронювання та повернення коштів, що зміцнить довіру до туристичного сектора (рис.1.3).

Рис.1.3. Вплив держави на відновлення туристичної діяльності

Сформовано автором за даними джерел:[22-24]

Розвиток партнерств між державними органами, приватним сектором і міжнародними організаціями може сприяти обміну досвідом та ресурсами, необхідними для відновлення туристичної діяльності. Співпраця може охоплювати спільні маркетингові кампанії, стандартизацію послуг, обмін кращими практиками у сфері безпеки та гігієни, що є особливо важливим у контексті здоров'я після пандемій.

Перш за все, держава може впроваджувати фінансові стимули, такі як податкові пільги, субсидії чи безповоротні гранти для туристичних підприємств. Ці заходи допомагають зменшити фінансовий тягар на підприємства, які зазнали збитків внаслідок зниження туристичних потоків. Це також може включати фінансову підтримку для збереження робочих місць та запобігання масових звільнень у секторі. На додаток, уряд може активізувати роль регулювання, зокрема через розробку та впровадження стандартів безпеки та гігієни, що стають особливо важливими після здоров'язних криз, як-от пандемія. Запровадження чітких вимог щодо безпеки сприяє відновленню довіри туристів, а також підвищенню їхньої готовності відновити подорожі. Також, держава може взяти на себе роль координатора між різними акторами галузі, включаючи приватний сектор і міжнародні туристичні організації. Це може включати координацію зусиль з маркетингу та промоції певних туристичних напрямків або подій, що важливо для приваблення внутрішніх та міжнародних туристів. Уряд також може ініціювати та підтримувати розвиток інфраструктури, що є життєво необхідним для забезпечення доступності та привабливості туристичних локацій. Це може охоплювати покращення транспортного сполучення, реконструкцію історичних пам'яток чи створення нових туристичних атракцій [54-55].

Зрештою, важливим аспектом відновлення туристичної діяльності є впровадження гнучких стратегій управління кризами. Це включає підготовку до можливих майбутніх перерв у діяльності, розробку ефективних планів реагування на надзвичайні ситуації та забезпечення неперервності бізнесу. Навчання персоналу, регулярні тренінги та впровадження стандартів готовності

до різних кризових сценаріїв можуть значно зменшити вразливість галузі та підвищити її стійкість до майбутніх викликів.

Відновлення туристичної діяльності є універсальним процесом, який стосується кожної країни чи регіону, оскільки туризм є однією з ключових складових світової економіки. Туристична індустрія забезпечує мільйони робочих місць, сприяє культурному обміну та залучає значні інвестиції в місцеву інфраструктуру. Кризи, такі як епідемії, природні катастрофи чи економічні спади, можуть серйозно нашкодити цій галузі, внаслідок чого держави стикаються з необхідністю її відновлення для підтримки економічної стабільності [44-45].

Відновлення туристичної діяльності також важливе через його вплив на національну ідентичність та культурну спадщину. Туризм допомагає зберегти історичні пам'ятки, традиційні ремесла та культурні практики, забезпечуючи їхнє вивчення та цінування міжнародними відвідувачами. Втрата туристичної активності може призвести до занепаду цих важливих аспектів культурного життя, тому відновлення є критично важливим для підтримки культурної різноманітності та спадщини.

Екологічний аспект також має значення в процесі відновлення, оскільки багато регіонів залежать від природних ресурсів, що приваблюють туристів, таких як національні парки, пляжі та природні заповідники. Перерви у туристичній діяльності можуть мати позитивний вплив на екологічний стан цих територій, проте довгострокове відновлення необхідне для забезпечення їх сталості та доступності для майбутніх поколінь. Таке відновлення має бути збалансованим, щоб сприяти екологічно відповідальному туризму. Останнім чинником є глобалізація, яка зробила світовий туризм взаємозалежним. Негаразди в одному регіоні можуть вплинути на туристичні потоки по всьому світу. Тому процес відновлення у будь-якому куточку планети є важливим не тільки для місцевої економіки, але й для стабільності глобальної туристичної системи. Відновлення допомагає зміцнювати економічні та культурні зв'язки, створюючи основу для майбутньої співпраці та розвитку.

1.4. Методика дослідження та оцінки ефективності відновлення туристичної діяльності

Потреба у розробці цілісної методики дослідження та оцінки ефективності відновлення туристичної діяльності зумовлена складністю та багатовимірністю самого феномену туризму, а також його вразливістю до зовнішніх викликів. Сучасна туристична галузь не існує у вакуумі – вона залежить від економічних, політичних, екологічних та соціокультурних чинників, які постійно змінюються. В умовах глобалізації, постійних інноваційних трансформацій та залучення сучасних технологій, зокрема штучний інтелект, розуміння того, як саме впливають різні чинники на результати та якість туристичних послуг, стає вкрай необхідним. Окрім того, важливим є адекватне врахування локальних особливостей, стану інфраструктури та наявних ресурсів, адже відновлення туристичної діяльності є процесом, який має опиратися на комплексну оцінку поточної ситуації, визначення пріоритетів та динамічне коригування стратегічних рішень.

Слід підкреслити, той факт, що відсутність цілісної методики, яка б забезпечувала системний аналіз факторів і процесів, ускладнює формування ефективних управлінських рішень щодо відновлення туристичної сфери. Наявність такої методики дозволить впорядкувати збір, обробку та аналіз даних, визначати ключові показники ефективності, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між діями та результатами, а також сприятиме забезпеченню прозорого та послідовного підходу до формування стратегій відновлення. У результаті застосування методики можливо мінімізувати ризики та невизначеність, підвищити ефективність використання ресурсів, визначити оптимальні сценарії розвитку та підготувати галузь до нових викликів у майбутньому.

Системний підхід передбачає розгляд туристичної діяльності як єдиної системи, усі елементи якої перебувають у взаємодії. Такий підхід дозволяє виявити не лише окремі проблеми, але й їхнє походження, взаємозалежності та

сукупний вплив на загальну ефективність відновлення. Застосовуючи системний підхід, можна побачити, як зміни в інфраструктурі, маркетингових стратегій, законодавстві чи рівні сервісу впливають на загальний результат. Це створює умови для комплексного бачення ситуації, врахування усіх ланок туристичного ланцюга – від перевізників та готельного бізнесу до туристичних агентств, гідів та розважальних закладів, утримуючи акцент на кінцевому задоволенні туриста як ключовому показнику відновлення. Структурний підхід, у свою чергу, надає змогу виділити чітку архітектуру туристичної системи: її складові елементи, підсистеми, їх функції, завдання та роль у процесі відновлення. Такий підхід дає глибше розуміння вертикальних та горизонтальних зв'язків, а також допомагає формалізувати процеси та функції, покращувати комунікацію між учасниками і надавачами послуг. Застосовуючи структурний підхід, можна виокремити основні сегменти туристичного ринку, визначити, які з них потерпають найбільше або, навпаки, демонструють стійкість, а також визначити оптимальні точки докладання зусиль для збалансованого відновлення. В результаті, поєднання системного та структурного підходів забезпечує цілісне, глибоке та логічно впорядковане бачення процесів та явищ, які складають основу туристичної діяльності.

Визначимо перелік ключових засад корисності системного та структурного підходів:

а) комплексність аналізу полягає у тому, що використання системного та структурного підходів дозволяє врахувати всі наявні фактори та елементи туристичного середовища в їхньому взаємозв'язку;

б) завдяки системному погляду зростає здатність до ефективного прогнозування. Коли ми розуміємо усі зв'язки та залежності, стає можливим моделювання різних сценаріїв розвитку та оцінка їх потенційних наслідків. Структурний підхід, у свою чергу, забезпечує гнучку конфігурацію елементів системи, що дає змогу швидше реагувати на непередбачені ситуації, зберігаючи цілісність галузі та запобігаючи надмірним збиткам;

в) обираючи системний та структурний підходи, ми сприяємо покращенню координації між різними учасниками туристичної діяльності. Зрозуміла структура процесів та їх чітке місце у загальній системі знижують ймовірність дублювання функцій, непорозумінь або конфліктів інтересів.

На першому етапі визначається сфера, в якій необхідно здійснити оцінку відновлення туристичної діяльності, формується місія та стратегічні цілі дослідження. Важливо конкретизувати, які саме аспекти туризму – інфраструктура, маркетингові комунікації, сервісні стандарти, кадровий потенціал, вплив зовнішнього середовища – слід аналізувати та які показники ефективності стануть ключовими. Другий етап присвячений збиранню усіх необхідних даних з різних джерел. На третьому етапі здійснюється глибокий аналіз зібраних даних, виявлення закономірностей, трендів та глибинних причин проблем. За потреби створюються моделі сценаріїв майбутнього розвитку для перевірки гіпотез. Даний етап включає застосування системних підходів для розуміння зв'язків між елементами та структурних підходів для уточнення внутрішньої конфігурації системи, що дозволяє побачити потенційні «вузькі місця» відновлення.

На основі результатів аналізу розробляються конкретні рекомендації щодо вдосконалення процесів відновлення туристичної діяльності, коригування стратегій, оптимізації ресурсів та удосконалення комунікацій. Управлінці отримують вичерпну інформацію, що дозволяє приймати зважені рішення, впроваджувати нові підходи, змінювати тактику відповідно до динамічних умов та ефективно прогнозувати розвиток подій. Завершальний етап передбачає систематичний контроль за виконанням прийнятих рішень та впроваджених рекомендацій. Запроваджується моніторинг ключових показників ефективності, аналізуються фактичні результати та при потребі вносяться корективи у обрану стратегію відновлення.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНИХ ПРАКТИК ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Оцінка досвіду США у веденні туристичної діяльності

Проводячи аналіз міжнародних практик в сфері ведення та розвитку туристичної діяльності, неможливо оминати досвід США, що на сьогоднішній день є одним із лідерів в сфері міжнародного туризму. Так, систематизуючи досвід США у сфері ведення та розвитку туристичної діяльності, слід виділити наступні вектори: активне впровадження інновацій, покращення тактик управління, а також культурний розвиток та економічна вигода від туристичної діяльності.

Починаючи з початку 20-го століття в США на загальнодержавному рівні почались ухвалюватися стратегії та ініціативи щодо розвитку туристичної діяльності та просування вітчизняних туристичних атракцій на світовій арені. Така політика виявилася ефективною, і на сьогоднішній день національні парки США такі як Йеллоустон та Гранд-Каньйон, які до 20-го століття були відомими лише у регіональному контексті, є символом туристичної діяльності США та відомими по всьому світу. Важливим вектором забезпечення туристичної діяльності стало також і розвиток транспортної інфраструктури, що формувалася особливо бурхливо після Другої світової війни [28-29].

Розглядаючи шляхи до розвитку туристичної діяльності в США, важливим відзначити як активну діяльність державних інституцій, так і приватні ініціативи та інвестицій. До прикладу, основні державні та федеральні агентства такі як Національний туристичний округ США (National Tourism Office) з розвитку туризму провадять активну співпрацю з приватним сектором та міжнародними агентами. Так, в цьому контексті частим є організація спільних рекламних кампаній, які фінансуються як із державних джерел, так і з приватних фондів. Окрім того, органи державного регулювання туристичної діяльності стимулюють місцевих представників туристичної діяльності,

дрібного та середнього бізнесу приймати участь у міжнародних виставках, а також шукати шляхи співпраці з міжнародними агентами. Таким чином підвищується рівень конкурентоспроможності місцевих та регіональних представників туризму, при цьому мінімізуючи втручання державних інституцій, тим самим розвиваючи ринкову економіку (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Стратегії розвитку туристичної діяльності в США

<p>Великі аеропорти, такі як Hartsfield-Jackson в Атланті і LAX у Лос-Анджелесі, постійно модернізуються для поліпшення сервісів і збільшення пропускної спроможності. Крім того, розвиток швидкісних залізничних ліній та покращення автошляхів відіграють важливу роль у забезпеченні легкого доступу до основних туристичних центрів, що підвищує загальну привабливість країни як туристичного напрямку</p>		
<p>Прикладами є впровадження мобільних додатків для бронювання візитів у національні парки, віртуальні тури по музеях, таких як Смітсонівський інститут, та автоматизовані системи керування готельними послугами, що дозволяють підвищити ефективність обслуговування і клієнтський досвід</p>	<p>Туристична діяльність в США</p>	<p>США активно проводять маркетингові кампанії для просування туристичної діяльності за кордоном, зокрема за допомогою федеральної ініціативи Brand USA. Ця програма спрямована на залучення міжнародних туристів шляхом підкреслення унікальності американського культурного та природного досвіду. Кампанії часто використовують візуально привабливі реклами та співпрацю з міжнародними туристичними агентствами</p>
<p>США має одну з найрозгалуженіших систем національних парків у світі, яка включає такі знамениті локації, як Йеллоустон, Йосеміті, та Великий каньйон. Федеральна програма "National Park Service" активно розвиває ці природні ресурси, покращуючи інфраструктуру та сервіси для відвідувачів, проводячи освітні програми та впроваджуючи заходи для збереження дикої природи та підтримки екологічного балансу</p>		

Сформовано автором

В той же час, розвиток туристичної сфери в США стикається з рядом викликів, ризиків та проблем, які мають як державний, так і міжнародний масштаб реалізації. Перш за все, сфера туризму в США як і у інших країнах стикнулись з проблемами пандемічної ізоляції, що звело всю туристичну діяльність в США до мінімуму. Окрім того, світові тенденції екологізації професійної та побутової діяльності людини, призвели до зміни парадигми діяльності туристичної сфери. Важливість екологізації туризму в США обумовлено ризиком руйнування чи навіть знищення окремих туристичних об'єктів, а також порушенням балансу в окремих біоценозах, внаслідок посиленого туристичного потоку. Окрім того, проблемою до розвитку туристичної сфери в США залишаються певні політичні, соціальні та економічні дисбаланси (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Виклики для туристичної діяльності в США

Виклики	Характеристика
Зміна клімату та її вплив на природні атракції	Зміна клімату є серйозним викликом для туристичної діяльності в США, особливо з огляду на її вплив на національні парки та природні резервати, такі як Глейшер і Еверглейдс. Танення льодовиків, підвищення рівня моря, зміни у погодних умовах та частіші природні катастрофи, такі як урагани та лісові пожежі, загрожують природнім ландшафтам, що може призвести до зниження кількості відвідувачів та втрати доходів від туризму
Політична та соціальна невизначеність	Політична поляризація та соціальні напруження також можуть негативно впливати на туристичну діяльність у США
Конкуренція на глобальному ринку туризму	Зі зростанням глобальної мобільності та доступності міжнародних подорожей, США зіштовхуються зі збільшенням конкуренції від інших країн, що пропонують унікальні та бюджетні туристичні варіанти

Сформовано автором

Поряд з численними викликами та проблемами, з якими стикається туристична сфера США, через впровадження комплексних рішень відбувається оптимізування та підтримання туристичної діяльності. Так, політика підтримки та постійного вдосконалення існуючої туристичної інфраструктури, а також інноваційні підходи до маркетингової діяльності, відкривають нові шляхи розвитку для туристичної діяльності США. Використання та адаптація окремих напрямків вдосконалення досліджуваної сфери в США, може слугувати ефективним вектором відновлення вітчизняної туристичної діяльності (рис.2.1).

Tourism Spending

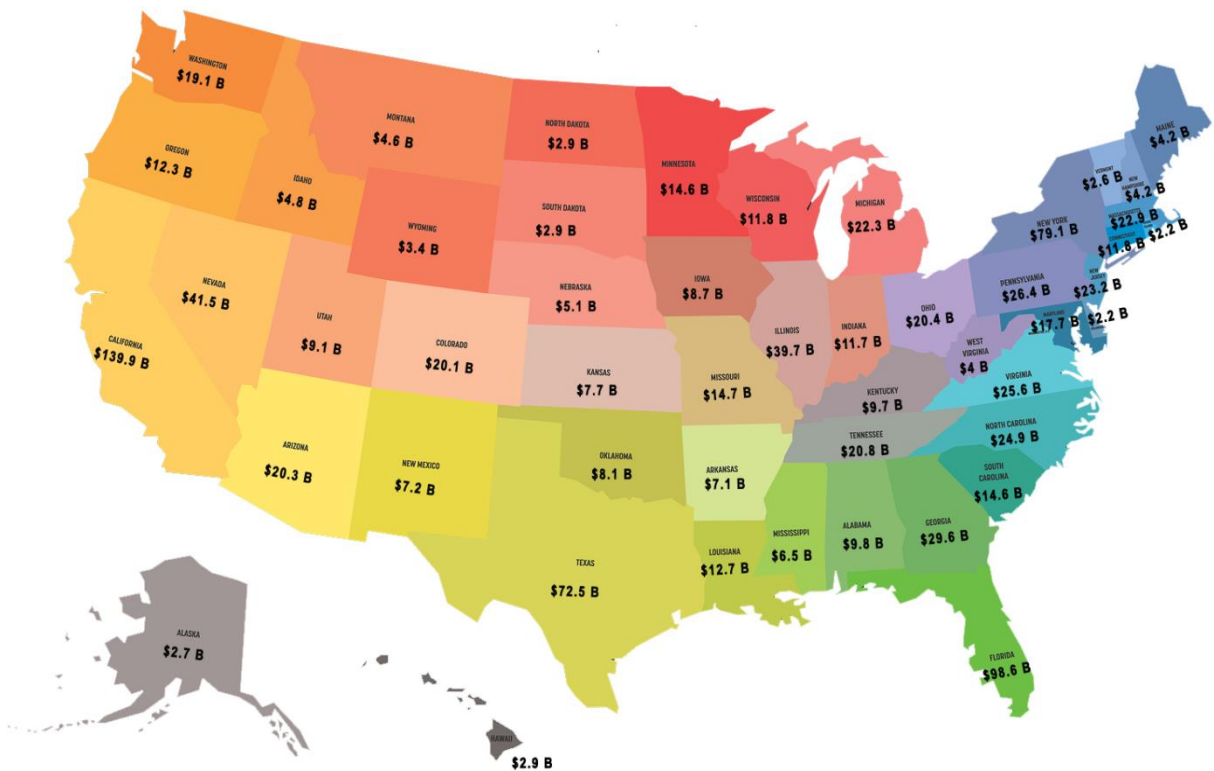

Рис.2.1. Карта туристичної активності в розрізі основних штатів США за 2023 рік

Сформовано автором

США є піонерами у впровадженні технологічних інновацій у туризм. З розвитком інтернету та цифрових технологій американські компанії, такі як Expedia, Airbnb, і Uber, радикально змінили спосіб, яким туристи планують свої подорожі та досвідчують нові місця. Цифровізація дозволила туристам мати більший контроль над своїми подорожами, від бронювання та персоналізації поїздок до отримання миттєвих рекомендацій та навігації. США були одними з перших, хто впровадив комп'ютеризацію в туристичній індустрії, починаючи з автоматизації бронювання авіаквитків та готельних номерів. З появою інтернету цей процес значно прискорився. Технологічні компанії, такі як Google та Facebook, змінили спосіб, яким туристи шукають інформацію, планують подорожі та діляться своїми враженнями. Ці платформи дозволили туристам створювати власні маршрути, виходячи з особистих переваг, що значно збільшило індивідуалізацію туристичного досвіду.

США також відомі своїм стратегічним підходом до управління туристичними ресурсами. Національні парки, такі як Йосеміті та Великий Каньйон, є прикладами ефективного управління природними ресурсами, що приваблюють мільйони відвідувачів щорічно. Управління цими парками включає розробку інфраструктури, забезпечення безпеки відвідувачів та збереження природних ресурсів.

Слід зазначити, що інфраструктура США для підтримки туризму є однією з найрозвиненіших у світі, включаючи все від аеропортів світового класу до мережі шосе, що об'єднує всю країну. Це створює безперебійний досвід для міжнародних і внутрішніх туристів. Гостинність та розміщення також виходять за рамки традиційних готелів, з варіантами, які включають бутик-готелі, кемпінги та апартаменти з послугами (рис.2.2).

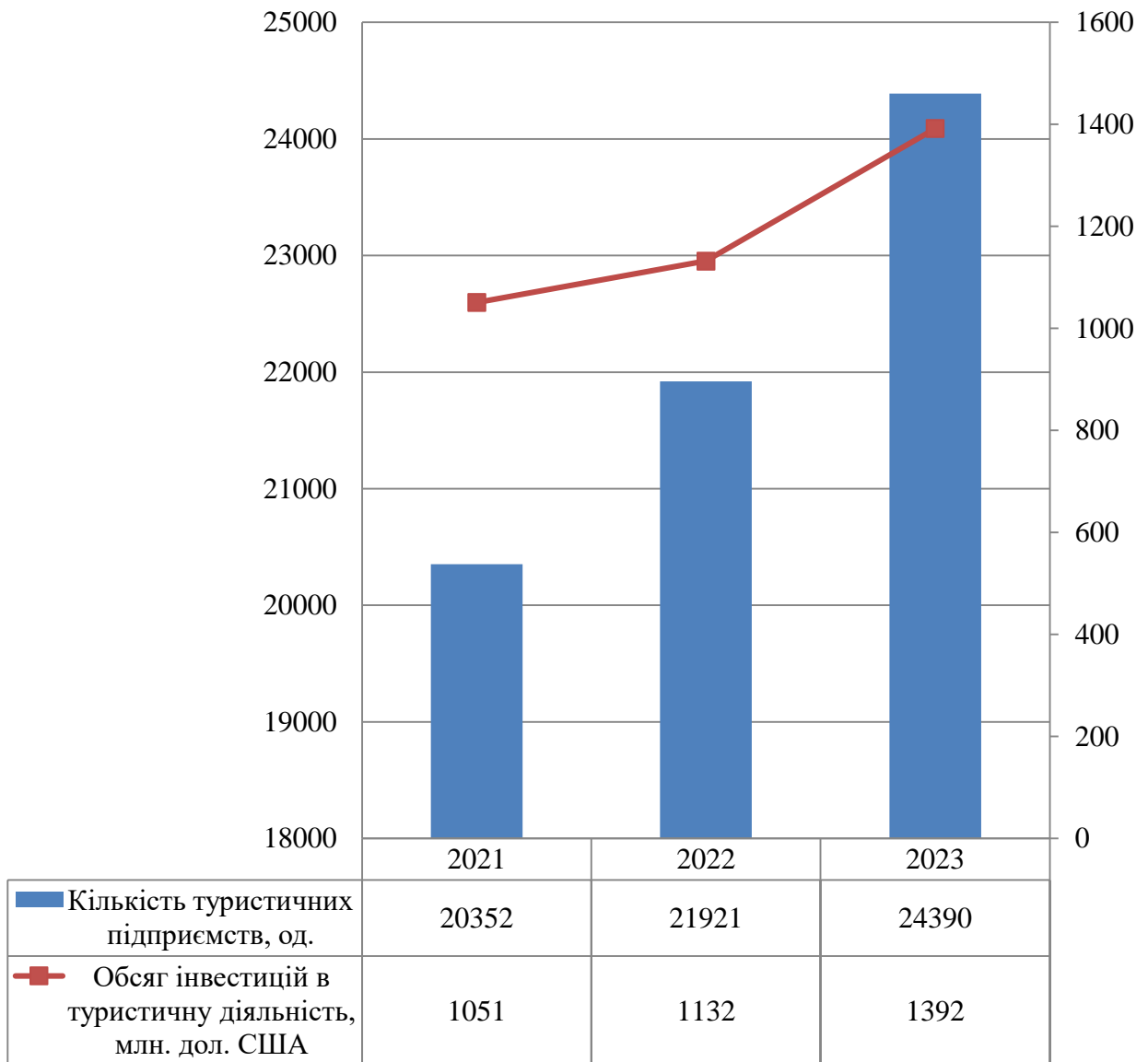

Рис.2.2. Ключові показники розвитку туристичної діяльності в США за 2021-2023 рр.

Сформовано автором за даними джерел: [70]

Варто зазначити важливість культурного виміру в туристичній діяльності США. Так, у великих містах, таких як Нью-Йорк та Лос-Анджелес, туризм здебільшого орієнтований на культурно-розважальний компонент. Ці міста мають численні музеї, театри, а також кінематографічні установи, які є центрами кінопродукції у всьому світу. Велика кількість туристів обирають туризм в США лише по причині того, що останнє вже не одне десятиріччя є місцем роботи та життя найбільш відомих акторів та акторок. Розвиток кіноіндустрії в США позитивно впливає не лише на туристичну діяльність,

дана галузь формує тисячі робочих місць та приносить в економіку країни сотні мільярдів доларів щороку. Поряд з тим, ефективна реалізація туристичної сфери в США стимулює паралельний розвиток дрібного та середнього бізнесу, який базує свою діяльність на забезпеченні туристів харчуванням, місцями для проживання та сувенірною продукцією.

США продовжують вести глобальні інновації у туризмі, розробляючи нові підходи до збереження культурної спадщини, вдосконалення управління ресурсами та збільшення економічного впливу туризму. Це дозволяє не лише покращувати внутрішній туристичний досвід, але й зміцнювати позиції США на міжнародній арені як одного з лідерів туристичної індустрії [65-67].

США також звертають увагу на сталий розвиток у туризмі, розробляючи політики для зменшення впливу туризму на навколишнє середовище. Програми збереження та реабілітації, екотуризм та спільнотні туристичні проекти стають все більш популярними, що відображає глобальні тенденції до сталого туризму. Цей комплексний підхід до розвитку туризму забезпечує не тільки економічне зростання, але й сприяє культурному обміну, технологічному прогресу, і сталому розвитку, роблячи США одним з світових лідерів у цій галузі.

Завершуючи аналіз, слід підкреслити, що досвід США у сфері туристичної діяльності має велике значення не лише для самої країни, а й для міжнародного співтовариства. Успішне поєднання державних ініціатив з приватними інвестиціями, розвиток інфраструктури та інноваційні підходи до маркетингу створили потужну основу для сталого зростання туристичного сектору. Крім того, увага до збереження природних ресурсів та культурної спадщини демонструє відповідальний підхід до розвитку туризму, який можна адаптувати в різних країнах. Американський досвід служить важливим орієнтиром для інших держав, що прагнуть оптимізувати свої туристичні стратегії, забезпечуючи при цьому економічний розвиток і екологічну сталість. Таким чином, вивчення та впровадження кращих практик США може значно сприяти успішному розвитку туристичної діяльності на глобальному рівні.

2.2. Досвід Німеччини у туристичній діяльності

Наступною країною, досвід розвитку, забезпечення та управління туристичною діяльністю якої буде розглянуто в розрізі нашого дослідження є Німеччина. Причиною обрання даної країни є те, що Німеччина є одним із центрів туризму в Західній Європі. Так, завдяки своїй багатій історико-культурній спадщині, різноманітним природним ландшафтам та високому розвитку інфраструктури, Німеччина кожного року приваблює мільйони туристів.

Європа залишається одним із найпривабливіших туристичних регіонів світу, завдяки своїй унікальній комбінації історичної спадщини, культурної різноманітності, природних красот і розвиненої туристичної інфраструктури. Європа є свідком багатотисячолітньої історії, що відбилася у величезній кількості історичних пам'яток та культурних атракцій. Від древніх руїн у Греції до середньовічних замків у Німеччині, від ренесансних шедеврів у Італії до величних палаців Франції, Європа пропонує неперевершену культурну подорож. Музеї світового класу, такі як Лувр в Парижі та Британський музей у Лондоні, зберігають неперевершені колекції, які приваблюють істориків, художників і просто цінителів мистецтва з усього світу. Природа Європи дивує своєю різноманітністю: від суворих скандинавських фіордів до сонячних пляжів Середземномор'я, від зелених пагорбів Тоскани до величних Альпійських вершин. Ця природна краса пропонує безліч можливостей для відпочинку і активного туризму, включаючи піші та велосипедні маршрути, катання на лижах, морські спорти та багато іншого, що робить Європу ідеальним місцем для туристів, які шукають як релаксацію, так і пригоди [29-30].

Європа відома своєю культурною та мовною різноманітністю, яка відображається у її кулінарних традиціях. Кожна країна, від Іспанії до Польщі, від Італії до Швеції, може похвалитися унікальною кухнею, що пропонує гастрономічні відкриття та смакові відчуття. Від тапас і паельї до італійських

пасти та піци, від французьких сирів до бельгійського шоколаду, Європа пропонує смакові пригоди, які залучають гурманів з усього світу.

Туристична діяльність Німеччини активно розвивається з кінця 20-го століття, коли уряд Німеччини сформував загальнодержавну стратегію розвитку туристичної сфери, формуючи при цьому позитивний туристичний імідж на міжнародній арені. З того часу велика кількість туристів щорічно обирають до відвідування старі німецькі міста та центри рекреації, які розташовані по всій Німеччині.

Культурний аспект є ключовим для туристичної діяльності Німеччини, з огляду на це уряд та регіональні управління спрямовують значні матеріальні, фінансові та кадрові ресурси на розвиток ключових історичних та культурних місць. До прикладу, через такі державні програми був повністю реставрований замок Нойшванштайн та стародавні міста, як-от Ротенбург-об-дер-Таубер. Сьогодні більшість історичних місць мають розвинену інфраструктуру та забезпечення, які дають можливість реалізувати як повноцінну туристичну діяльність, так і зберегти історичні пам'ятки для майбутніх поколінь [34-35].

Не менш важливим є розвиток культурних туристичних об'єктів. За часи свого існування в Німеччині накопичились численні твори мистецтва. За сприяння уряду та некомерційних організації було розгорнуто багаторічну роботу щодо реставрації та відновлення різних творів мистецтва. На сьогоднішній день ці твори є прикрасою численних музеїв і виставок, таких як Музей Пергамон у Берліні та Музей автомобілів у Штутгарті.

Не менш важливим вектором розвитку є організація фестивалів та ярмарок, які отримали значну популярність по всьому світу. Прикладом цього є Октоберфест у Мюнхені, а також численні класичними концертами, що приваблюють шанувальників музики з усього світу (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Стратегії розвитку туристичної діяльності в Німеччині

<p>Особлива увага приділяється збереженню та промоції культурних пам'яток, таких як замки, музеї, театри та історичні міста. Прикладом може служити "Німецька алея замків" — маршрут, який об'єднує понад 70 замків та палаців, що пропонує унікальний культурний досвід та сприяє розвитку регіонального туризму</p>		
<p>Однією зі стратегій є популяризація екотуризму через створення мережі еко-готелів, які використовують відновлювані джерела енергії та органічні продукти. Також активно розвиваються парки природи та заповідники з добре облаштованими маршрутами для піших та велосипедних прогулянок, забезпечуючи туристам можливість насолоджуватися природою без шкоди для довкілля</p>	<p>Туристична діяльність в Німеччині</p>	<p>Держава підтримує ініціативи, спрямовані на створення інноваційних мобільних додатків, віртуальних турів та цифрових платформ для бронювання, що робить подорожі більш доступними та зручними. Цифровізація також включає використання штучного інтелекту для аналізу поведінки туристів та оптимізацію маркетингових стратегій</p>
<p>Німеччина активно співпрацює з іншими країнами та міжнародними організаціями для розвитку туристичної діяльності. Це включає участь у міжнародних туристичних виставках, спільні культурні заходи та обмін досвідом у галузі управління туризмом та сталого розвитку. Такі ініціативи сприяють не тільки просуванню Німеччини як туристичного напрямку, але й підтримують глобальні зусилля щодо відповідального туризму</p>		

Сформовано автором

Не менш важливим є розвиток інфраструктури в Німеччині, яка необхідна для нормального функціонування туристичної галузі. Так, на сьогоднішній день автомагістральне сполучення Німеччини вважається одним із кращих в світі. Відмінною особливістю останнього є також те, що воно сплановане таким чином, щоб не порушувати тишу та спокій громадян, а також функціонує на основі відновних джерел енергії. Так, якісні автобани дають можливість

туристам добратись до найбільш віддалених регіонів Німеччини у найкоротший та комфортний шлях. Не менш важливим є розвиток різних видів місць відпочинку для туристів: від бюджетних хостелів до готельно-ресторанних комплексів преміум-класу. Для полегшення знаходження житла в Німеччині працюють ефективні цифрові платформи резервування житла (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Виклики для туристичної діяльності в Німеччині

Виклики	Характеристика
Демографічні зміни та внутрішній туризм	Один з викликів для Німеччини — старіння населення, що може змінити внутрішні туристичні потоки. Старіння населення впливає на типи туристичних послуг, які повинні бути адаптовані до потреб старших туристів, включаючи доступність, медичне обслуговування, і специфічні види відпочинку. Туристична індустрія повинна інновувати, щоб задовольнити змінювані потреби та переваги цієї демографічної групи
Екологічна стійкість та зміна клімату	Німеччина серйозно ставиться до питань екології та стійкого розвитку. Зміна клімату та її вплив на локальні природні ресурси становлять виклик для туристичної діяльності, особливо в районах залежних від природних атракцій, таких як Альпи та Балтійське узбережжя. Танення льодовиків, підйом рівня моря та екстремальні погодні умови вимагають від туристичної індустрії адаптації та впровадження заходів, що зменшують екологічний вплив та забезпечують стійкість ресурсів
Залежність від міжнародних туристів та геополітичні напруження	Німеччина значною мірою залежить від міжнародних туристів, що робить її вразливою до геополітичних змін та міжнародних конфліктів. Напруженість у міжнародних відносинах, політична нестабільність в інших регіонах та проблеми, пов'язані з міграцією, можуть негативно вплинути на потік туристів

Сформовано автором

Такий активний розвиток туристичної сфери формує позитивні економіко-соціальні зміни. Так, туристична галузь формує численні робочі місця, а також стимулює розвиток дрібного та середнього бізнесу. Окрім того, раціональний розвиток туризму позитивно впливає на громаду, з огляду на

відновлення її інфраструктури та припливу туристів, які активно будуть користуватись послугами приватного сектора в цій місцевості. Для посилення туристичного потенціалу уряд Німеччини веде активну інформаційну політику на міжнародній арені, вигідно демонструючи рекреаційні та туристичні можливості країни (рис.2.3).

Рис.2.3. Основні туристичні сполучення в Німеччині

Сформовано автором

Одним із сучасних аспектів розвитку туристичної галузі є впровадження принципів сталого розвитку. Так, за останні роки Німеччина трансформувала значну частину власної туристичної діяльності за рахунок впровадження сталих практик, а також розвитку нових «зелених» видів туризму. Так, до прикладу, в Німеччині активно розвивається велотуризм. Задля цього було побудовано численні велосипедні маршрути. Формування нових видів туризму стало позитивним фактором розвитку окремих регіонів, які до цього не мали такої великої туристичний потенціал. Окрім того, в містах, де потік туристів є

найбільшим, уряд Німеччини практично повністю відмовився від використання неекологічних видів транспорту, змінив їх більш безпечними (рис.2.4).

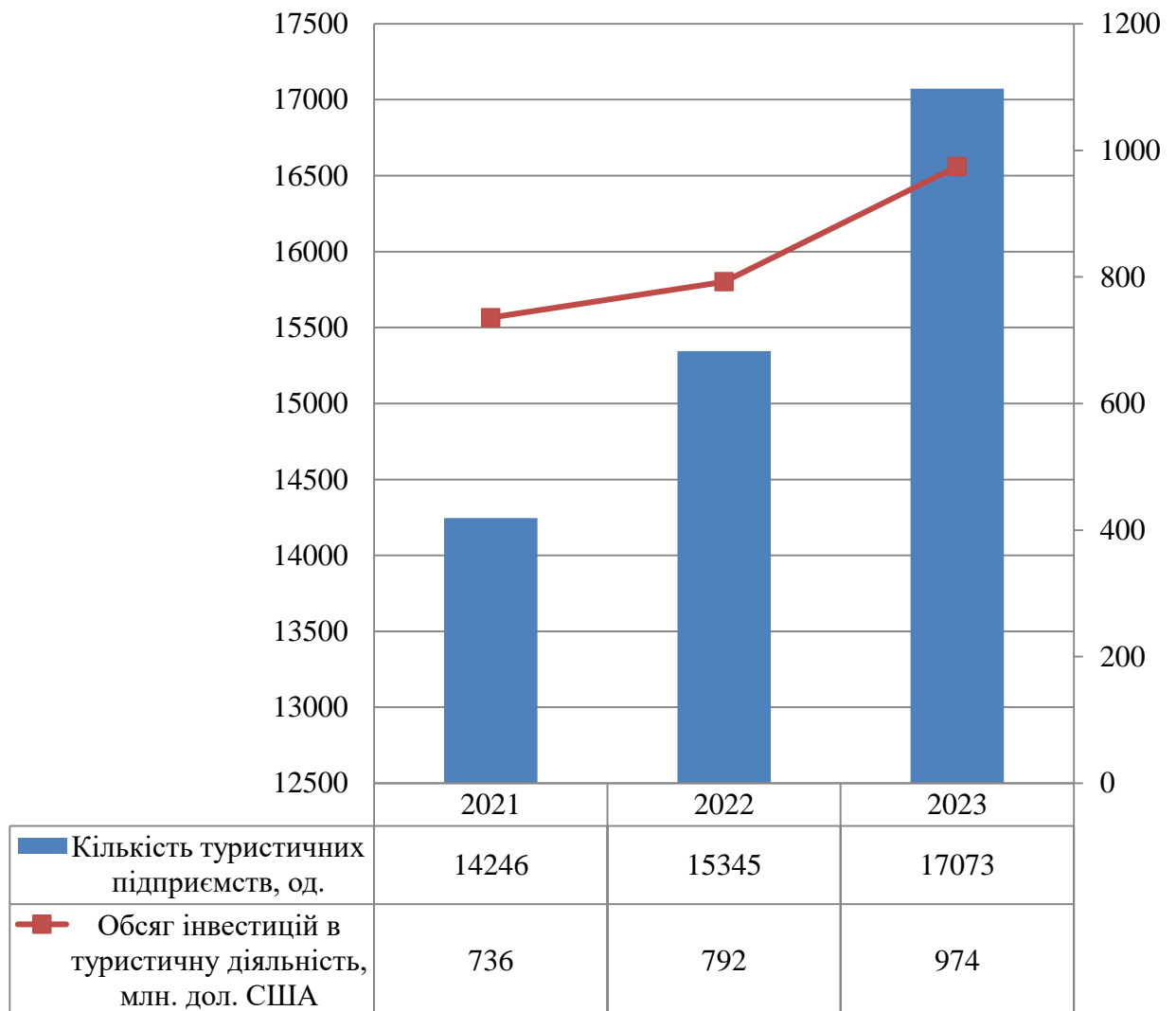

Рис.2.4. Ключові показники розвитку туристичної діяльності в Німеччині за 2021-2023 рр.

Сформовано автором за даними джерел:[69]

Для того, щоб полегшити та зробити подорож більш комфортною, Німеччина активно інвестує у розвиток сучасних технологій. Як вже було зазначено, в країні представники туристичного бізнесу в повній мірі інтегрували в свою діяльність цифрові платформи щодо бронювання житла, готельних номерів. Для організації розважальних та рекреаційних заходів, в Німеччині також розроблено ряд додатків із можливістю пошуку та резервування квитків. Найбільш успішним досвідом впровадження цифрових технологій стало формування системи «розумного міста», що активно

використовується у Берліні, Мюнхені та інших великих містах. В межах цієї системи місто може управляти туристичними потоками та забезпечувати інтерактивний відпочинок для подорожуючих.

Німеччина розвиває різноманітні ніші у туристичній галузі, щоб задовольнити різні інтереси та потреби туристів. Наприклад, країна пропонує спеціалізовані маршрути для любителів вин, де можна відвідати відомі виноробні регіони, такі як Рейнгау та Баден. Медичний туризм також набуває популярності, завдяки високому рівню медичних послуг та численним спа-курортам. Культурний туризм розширюється за рахунок організації тематичних фестивалів, історичних реконструкцій та мистецьких подій. Активний туризм, включаючи трекінг, велоспорт та водні види спорту, також отримує значну підтримку, забезпечуючи туристам можливості для фізичної активності та відпочинку на природі.

Німеччина, як і інші країни, зіткнулася з викликами, пов'язаними з глобальними подіями, такими як пандемія COVID-19. Туристична галузь зазнала значних змін, але країна швидко адаптувалася до нових умов, впроваджуючи заходи безпеки, гігієни та цифрові рішення для забезпечення безпечних подорожей. Крім того, Німеччина розробила стратегії для відновлення туризму, включаючи підтримку малого та середнього бізнесу в галузі гостинності, а також стимулювання внутрішнього туризму. Країна також активно реагує на зміни в уподобаннях туристів, спрямовуючи зусилля на розвиток більш гнучких та адаптивних туристичних продуктів та послуг.

Німеччина активно співпрацює з міжнародними партнерами для розвитку туризму. Участь у глобальних туристичних виставках, участь у міжнародних альянсах та партнерських програмах дозволяє країні просувати свої туристичні напрямки на світовому рівні. Співпраця з іншими країнами у сфері обміну досвідом, спільних маркетингових кампаній та розвитку транскордонних туристичних маршрутів сприяє залученню більшої кількості міжнародних відвідувачів. Крім того, Німеччина підтримує програми культурного обміну та

освітні ініціативи, які сприяють глибшому розумінню та оцінці культурних цінностей серед туристів.

Німеччина займає провідні позиції серед туристичних напрямків у Європі завдяки своєму багатому культурному спадку, різноманітним ландшафтам та розвиненій інфраструктурі. Країна приваблює мільйони відвідувачів щорічно, пропонуючи як сучасні мегаполіси, такі як Берлін і Мюнхен, так і чарівні регіони, включаючи Баварські Альпи та Рейнську долину. Високий рівень розвитку транспортних мереж, включаючи ефективну систему залізниць, аеропортів та автомагістралей, забезпечує легкий доступ до різних частин країни, а широкий вибір варіантів проживання задовольняє потреби різних категорій туристів.

Культурне багатство Німеччини є одним із ключових факторів, що приваблюють туристів. Країна славиться своїми історичними пам'ятками, такими як Бранденбурзькі ворота, замок Нойшванштайн та середньовічні міста, як-от Ротенбург-об-дер-Таубер. Музеї, включаючи Музей Пергамон у Берліні та Музей автомобіля у Штутгарті, демонструють унікальні експонати, що відображають багату історію та культуру. Крім того, Німеччина відома своїми музичними традиціями та великими фестивалями, такими як Октоберфест у Мюнхені, які приваблюють шанувальників музики та культури з усього світу.

Природні краєвиди Німеччини також відіграють важливу роль у розвитку туризму. Країна пропонує численні можливості для активного відпочинку, включаючи пішохідні та велосипедні маршрути, гірськолижні курорти та водні види спорту на численних озерах і річках. Національні парки, такі як Баварський ліс та Гарца, сприяють розвитку екотуризму, надаючи можливості для спостереження за дикою природою та збереженням екологічних стандартів. Крім того, круїзи по ріках Рейн, Ельза та Дунай дозволяють туристам насолоджуватися мальовничими видами та зупинками в історичних містах вздовж берегів цих водойм.

2.3. Практика Польщі щодо здійснення туристичної діяльності

Європа має одну з найбільш розвинутих транспортних систем у світі, що робить мандрівки між країнами швидкими, зручними та доступними. Європейські залізниці, автостради та внутрішні авіалінії забезпечують ефективно та економічно з'єднання між великими містами та туристичними центрами. Це сприяє мобільності туристів і дозволяє їм легко планувати маршрути з відвідуванням декількох країн за одну подорож. Це стосується й Польщі.

Польща є одним із найпривабливіших туристичних напрямків у Центральній Європі, завдяки своєму багатому історичному та культурному спадку, різноманітним природним ландшафтам та розвиненій інфраструктурі. Туристична діяльність у Польщі активно розвивається, сприяючи економічному зростанню країни та створенню робочих місць у сфері гостинності, транспорту та обслуговування. Щорічно Польща приваблює мільйони відвідувачів з усього світу, які прагнуть насолодитися як великими містами, такими як Варшава, Краків та Вроцлав, так і мальовничими регіонами, включаючи Татри, Балтійське узбережжя та Бещади. Розвинена транспортна мережа, що включає сучасні аеропорти, швидкісні залізничні лінії та добре підтримувані автомобільні дороги, забезпечує легкий доступ до різних куточків країни [41-42].

Культурне багатство Польщі є одним із ключових чинників, що приваблюють туристів. Країна може похвалитися численними історичними пам'ятками, такими як Вавельський замок у Кракові, Старе місто Варшави, яке внесено до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, та численні середньовічні замки та фортеці по всій території. Польські музеї, включаючи Музей історії Польських євреїв POLIN у Варшаві та Музей Національний у Кракові, пропонують унікальні експозиції, що відображають багату історію та культуру країни. Крім того, Польща відома своїми традиціями у галузі музики та

літератури, з такими видатними постатями, як Фредерік Шопен та Віслава Шимборська, які є важливими культурними символами для туристів (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Стратегії розвитку туристичної діяльності в Польщі

<p>Польща активно розвиває туристичну діяльність, зосереджуючись на своїй багатій історії та культурі. Одним з прикладів є відновлення і промоція Центрального королівського замкового комплексу на Вавелі у Кракові, який є значним магнітом для іноземних туристів. Також значну увагу приділяється розвитку туристичних маршрутів, які охоплюють важливі історичні місця, такі як музей-заповідник «Аушвіц-Біркенау» та інші місця Другої світової війни</p>		
<p>Стратегія розвитку туристичної діяльності в Польщі включає підтримку малого та середнього бізнесу в туристичній галузі. Уряд стимулює локальну господарську активність через гранти та пільги для малих підприємств, особливо в сільських районах, де можливості для агротуризму та екотуризму дозволяють залучати туристів, зацікавлених в автентичному і екологічному відпочинку</p>	<p>Туристична діяльність в Польщі</p>	<p>Розвиток туристичної діяльності в Польщі також пов'язаний з інвестиціями в інфраструктуру, особливо в транспортну. Значні кошти вкладаються у вдосконалення аеропортових комплексів, зокрема у Варшаві та Кракові, а також у розвиток дорожньої мережі та залізничного транспорту для забезпечення кращого зв'язку між регіонами. Це допомагає зробити внутрішні та міжнародні подорожі більш доступними та комфортабельними</p>
<p>Польща активно працює над формуванням свого образу як привабливого туристичного напрямку на міжнародній арені. Через маркетингові кампанії та участь у міжнародних туристичних ярмарках, таких як ITB Berlin, Польща просуває свої туристичні продукти та послуги, акцентуючи на унікальних культурних фестивалях, гастрономічних заходах та спортивних подіях, таких як чемпіонати з лижних видів спорту, які проводяться в Закопане. Ця стратегія допомагає збільшити рівень міжнародного визнання та залучення туристів</p>		

Сформовано автором

Природні ландшафти Польщі також відіграють важливу роль у розвитку туризму. Країна пропонує широкий спектр можливостей для активного відпочинку, включаючи пішохідні та велосипедні маршрути, гірськолижні курорти, водні види спорту на численних озерах та річках. Національні парки,

такі як Беловежська пуца, Татри та Краківські Бескиди, забезпечують унікальні можливості для екотуризму та спостереження за дикою природою. Польща також відома своїми термальними джерелами та спа-курортами, що приваблюють туристів, які шукають релаксацію та оздоровлення. Круїзи по річках Вісла та Одра дозволяють туристам насолоджуватися мальовничими видами та зупинками в історичних містах та селах.

Інфраструктура Польщі значно сприяє розвитку туристичної галузі. Країна має розвинену систему готелів, апартаментів, гостьових будинків та інших варіантів проживання, що задовольняють потреби різних категорій туристів – від бюджетних мандрівників до тих, хто шукає розкішні умови. Розвинена транспортна мережа включає сучасні аеропорти в Варшаві, Кракові, Гданську та інших містах, швидкісні потяги, які з'єднують основні туристичні напрямки, а також добре обладнані автобусні та автомобільні маршрути. Цифрова трансформація також відіграє важливу роль у покращенні туристичних послуг: онлайн-резервації, мобільні додатки для навігації та інформаційні платформи роблять подорожі по Польщі ще більш зручними та приємними.

Польська туристична інфраструктура добре розвинена та включає широкий спектр засобів розміщення від п'ятизіркових готелів до затишних пансіонатів та сільських будинків для агротуризму. Країна має ефективну транспортну мережу, яка включає сучасні автостради, залізниці, що забезпечують швидке сполучення між великими містами та туристичними центрами, а також кілька міжнародних аеропортів, таких як у Варшаві, Кракові та Гданську. Також Польща пропонує різноманітні туристичні атракції, включаючи добре збережені середньовічні замки, історичні міста, національні парки і зони для активного відпочинку, які забезпечені відповідною інфраструктурою для зручності відвідувачів.

Сталий розвиток та екологічні ініціативи є важливими аспектами туристичної політики Польщі. Країна прагне мінімізувати негативний вплив туризму на навколишнє середовище через впровадження екологічно чистих

транспортних засобів, підтримку еко-готелів та розвиток зелених маршрутів. Багато туристичних об'єктів отримують сертифікати сталого туризму, що підтверджують їх відповідність екологічним стандартам (табл.2.6).

Таблиця 2.6

Виклики для туристичної діяльності в Польщі

Виклики	Характеристика
Конкуренція з іншими європейськими напрямками	Одним з головних викликів для Польщі є інтенсивна конкуренція з іншими популярними туристичними напрямками в Європі, такими як Чехія, Німеччина, і Італія, які пропонують схожі культурні та історичні атракції. Для того, щоб вирізнитися серед конкурентів, Польщі потрібно активно розвивати унікальні туристичні продукти та підкреслювати свою відмінність, інвестуючи у маркетинг та брендування на міжнародному рівні
Збереження історичних та природних ресурсів	Охорона і збереження історичних місць та природних ландшафтів є ще одним важливим викликом. Багато популярних туристичних локацій у Польщі зазнають тиску від великої кількості відвідувачів, що може призвести до деградації та зносу цінних історичних та природних ресурсів. Ефективне управління туристичними потоками та інвестиції у сталий розвиток є критично важливими для збереження цих ресурсів для майбутніх поколінь
Адаптація до нових технологій	Швидкий розвиток технологій і зміна вимог сучасних туристів ставлять перед Польщею виклик адаптувати свою туристичну інфраструктуру та сервіси до нових стандартів. Це включає оновлення бронювальних систем, впровадження цифрових рішень для покращення досвіду відвідувачів та використання великих даних для оптимізації маркетингу та управління ресурсами. Також потрібно звертати увагу на кібербезпеку, оскільки інтеграція технологій відкриває нові вразливості

Сформовано автором

Не менш важливим елементом розвитку туристичної діяльності в Польщі є забезпечення надійної інфраструктури та системи альтернативних видів транспорту. Так, з огляду на різноманітні ландшафти та природні зони, в Польщі вже на сьогоднішній день активно функціонують велосипедні та піші туристичні маршрути. В той час як зимою в гірських масивах Польщі діють численні гірськолижні курорти. Таким чином Польща повноцінно використовує

власний туристичний потенціал, але при цьому не завдаючи шкоди навколишньому середовищу. (рис.2.5).

Рис.2.5. Туристична ілюстрація Польщі

Сформовано автором

Досліджуючи вплив туристичної діяльності на економічну стабільність та стійкість, тут можна визначити значну позитивну динаміку. Так, на сьогоднішній день ті регіони, які в силу сприятливих природних чи культурних умов, мають значний туристичний потенціал та вдаються до активної реалізації туристичної діяльності, відмічають значний рівень економічного зростання та розвитку. Це зумовлено тим, що дана галузь щорічно забезпечує тисячі робочих місць у сфері гостинно-ресторанного бізнесу, транспорту, розвагах, рекреації та обслуговування. Окрім того, під час подорожі туристи активно купують товари та послуги у представників дрібного та середнього бізнесу. Поряд із розвитком звичайних видів туризму та їх забезпечення, в Польщі розвиваються інші туристичні галузі, такі як наприклад медичний та оздоровчий туризм. Прикладом цього є природні оздоровчі об'єкти, такі як копальні солі Величка

та Бохня, в межах яких функціонують численні санаторії та центри здоров'я. Що стосується медичного туризму, то у великих містах Польщі діють багатофункціональні клініки, для лікування гострих та хронічних хвороб, до яких кожного року приїжджає велика кількість туристів (рис.2.6).

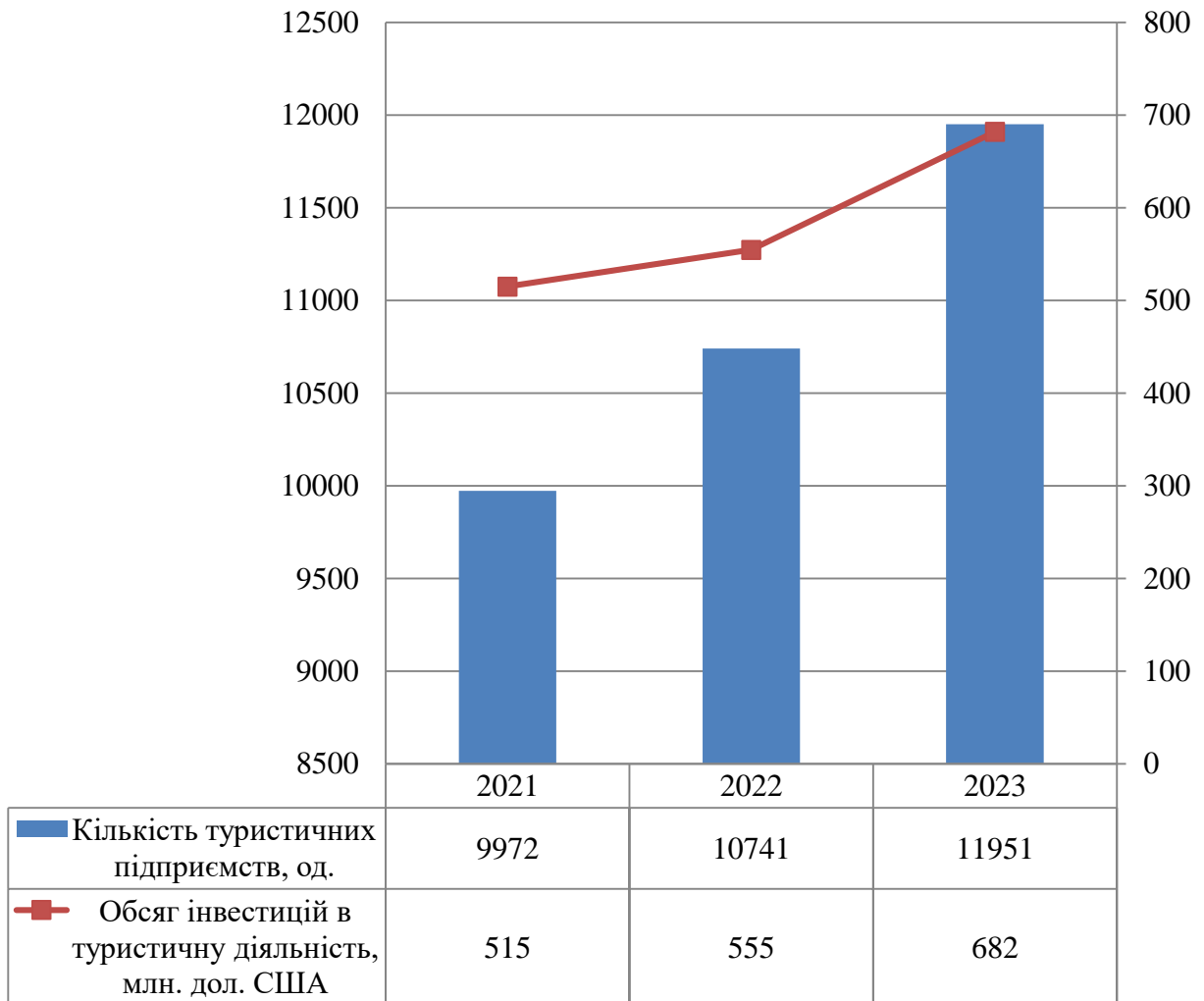

Рис.2.6. Ключові показники розвитку туристичної діяльності в Польщі за 2021-2023 рр.

Сформовано автором за даними джерел: [68]

Не менш важливим аспектом розвитку туристичної галузі є цифровізація останньої. Так, на ряду з Німеччиною, туризм у великих містах Польщі підкріплюється використанням системи «smart city», що дає можливість оптимізувати туристичний потік. Система «smart city» в Польщі використовує технології інноваційного аналізу та штучного інтелекту для оптимізації національних та міжнародних маркетингових стратегій та підходів до

управління туристичною діяльністю. Окрім того, для комфорту та зручності, туристи можуть користуватись численними мобільними додатками, замовляти інтерактивні тури, резервувати квитки та бронювати місце для проживання чи відпочинку

З огляду на все вищесказане, в останні десятиріччя в Польщі було кардинально переглянуто парадигму ведення туристичної діяльності. Важливим кроком в цьому контексті стало ухвалення Закону про туристичні послуги, останнє оновлення якого відбулося в 2018 році. В межах цього Закону регламентується використання комплексного підходу щодо розвитку туризму. Цей підхід включає в себе розвиток різних видів туризму: звиклих форм, велотуризму, зимових видів туристичної діяльності, медичного та оздоровчого туризму та інших. Окрім того, даним Законом прописано важливість впровадження в усі види туризму практик сталого розвитку. Це може включати в себе використання відновних джерел енергії, інтеграції екологічних елементів туристичної діяльності, інтеграція нових видів транспорту в містах та інші. При цьому не меншу роль відіграє використання інноваційних технологій в питаннях управління туристичними потоками та планування маркетингових стратегій.

Всі ці зусилля змогли в значній мірі розвинути туристичну галузь в Польщі, зробивши її одним із центрів туризму в Європі. Так, використовуючи комплексний підхід до управління туристичним потенціалом, Польща змогла ефективно використати наявний природний, туристичний та інноваційний потенціал для забезпечення позитивної динаміки туристичного потоку. При цьому вся ця діяльність повністю узгоджена з практиками сталого розвитку, що дає можливість зберегти природні та історико-культурні ресурси для наступних поколінь. Подальший розвиток туризму в Польщі залежить від ефективності подальших зусиль у векторі сталого та інклюзивного розвитку даної сфери, а також від посилення міжнародних кооперацій та маркетингових стратегій.

2.4. Міжнародна практика забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність

У Сполучених Штатах Америки забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність має унікальний характер, який зосереджений на розширеній мережі національних парків та заповідників. Управління такими об'єктами відбувається на федеральному рівні через Національне управління парків (NPS), яке встановлює строгі правила щодо використання природних ресурсів, мінімізації відходів та захисту біорізноманіття. Такий підхід не тільки сприяє збереженню природи, але й виховує серед туристів повагу до екологічних цінностей. Екотуризм у США також активно розвивається через різноманіття й унікальність американських ландшафтів, від Аляски до Флориди. Популярні екотуристичні маршрути часто включають каякінг, пішохідні прогулянки та спостереження за дикою природою, що здійснюються під строгим контролем для запобігання надмірного впливу на навколишнє середовище. США також використовують передові технології для моніторингу стану екосистем та впроваджують інноваційні методи управління природними ресурсами, що дозволяє балансувати між потребами туризму та природоохоронними вимогами [38-39].

При цьому, слід зазначити, що освітні програми і залучення громадськості є ще однією важливою складовою екологічної стратегії у туризмі США. Національні парки та екотуристичні центри проводять семінари, тренінги та інтерактивні курси для відвідувачів всіх вікових груп. Ці заходи спрямовані на поширення знань про екологічні проблеми та методи їх вирішення, активізацію відповідальної поведінки серед туристів і стимулювання участі в охороні природи.

У Польщі підхід до забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність відрізняється акцентом на розвитку місцевого туризму та інтеграції екологічних ініціатив з місцевими господарськими практиками. На відміну від США, де основний фокус робиться на національних парках, у Польщі велика

увага приділяється розвитку екотуризму у маленьких громадах, зокрема через агротуризм, який включає проживання у сільській місцевості, вивчення традиційних методів фермерства та охорони природи.

Уряд Польщі активно втілює стратегії, які стимулюють екологічний туризм через сертифікацію еко-готелів та розвиток сталого гостинності. Великий акцент робиться на мінімізацію екологічного впливу готельного сектору, впровадження енергоефективних технологій та використання місцевих продуктів у ресторанах. Це значно відрізняється від масштабних американських проектів і більше спрямоване на підтримку місцевої економіки і культури.

На законодавчому рівні Польща також впровадила низку ініціатив для забезпечення екологічної безпеки в туризмі. Наприклад, законодавство про захист національних парків посилює контроль за діяльністю туристичних операторів і відпочивальників, обмежує будівництво в природоохоронних зонах та забезпечує освітні програми для відвідувачів про важливість збереження природних ресурсів.

Німеччина використовує комплексний підхід до забезпечення екологічної безпеки у сфері туризму, з акцентом на сталість та інновації. Відома своїм прогресивним ставленням до екології, Німеччина інтегрувала сталий розвиток у всі аспекти туристичної галузі. Уряд підтримує ініціативи, які просувають "зелений туризм", зокрема, використання екологічних транспортних засобів, таких як електричні автобуси та поїзди, а також розвиток туристичних маршрутів, які можна досліджувати пішки або на велосипеді. Німеччина також активно розвиває регіональні проекти, такі як національні парки, заповідники та природні парки, де забезпечується строгий контроль за дотриманням екологічних норм.

Енергоефективність та використання відновлюваних джерел енергії є ключовими складовими для готельного сектору Німеччини, де багато закладів мають сертифікацію зі сталості. Ці готелі використовують сонячну енергію, системи вторинного використання води та інші зелені технології для мінімізації свого екологічного впливу. Уряд Німеччини також впровадив законодавчі

ініціативи, що вимагають екологічної сертифікації туристичних підприємств, стимулюючи тим самим більш відповідальне управління ресурсами в галузі (табл.2.7).

Таблиця 2.7

Міжнародна практика забезпечення екологічної безпеки через туристичну діяльність

США	Німеччина	Польща
<p>Особливість США полягає в активному використанні національних парків для збереження природи та розвитку екотуризму, де велика увага приділяється застосуванню новітніх технологій для моніторингу та захисту екосистем</p>	<p>В Польщі ключовою особливістю є розвиток екотуризму на рівні місцевих громад, де основна увага зосереджена на агротуризмі та інтеграції екологічно відповідальних практик з місцевим господарством</p>	<p>У Німеччині вирізняється стратегічний підхід до використання відновлюваних джерел енергії та впровадження енергоефективних технологій у туристичний сектор, зокрема у готельному бізнесі, що сприяє сталому розвитку туристичної індустрії</p>

Сформовано автором

Екологічна безпека у туристичній діяльності в США, Польщі та Німеччині відрізняється своїми унікальними підходами та стратегіями. У США основний акцент робиться на національних парках та застосуванні передових технологій для захисту природи, в Польщі важливу роль відіграє розвиток екотуризму на рівні місцевих громад та інтеграція туристичної діяльності з місцевим господарством, тоді як Німеччина зосереджена на сталості, використанні відновлюваних джерел енергії та освітніх програмах, спрямованих на збільшення екологічної обізнаності та стимулювання сталих практик серед туристів та готельного бізнесу. Ці різні моделі підкреслюють глобальну важливість інтеграції екологічних стандартів у туристичну індустрію для забезпечення її довгострокової стійкості.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ІНТЕГРУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

3.1. Проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалів України

Після введення воєнного стану на території України та початку бойових дій різні обставини, зокрема морально-психологічні потрясіння, економічний занепад підприємництва та неможливість ведення бізнесу, суттєво паралізували значну частину бізнесу. На цьому тлі початок бойових дій став справжнім випробуванням для українського туризму. Варто зауважити, що в умовах тотальної війни питання українського туризму є мало дослідженим, тому виникає необхідність якнайшвидше перебудувати діяльність із повсякденних ситуацій у нові типи ситуацій, враховуючи природу бойових дій, яка полягає насамперед у появі нових викликів і загроз у зовнішньому та внутрішньому бізнес-середовищі.

Питання адаптації зарубіжного досвіду щодо розвитку туристичної галузі України на сьогоднішній день стикається з великою кількістю проблем та перешкод. Перш за все, це пов'язано з фактором повномасштабного вторгнення, яке практично призупинило міжнародний потік туристів. Так, повномасштабне військове вторгнення на територію України призвело до кардинального зниження рівня безпеки, перш за все безпеки життєдіяльності. В умовах невизначеності пріоритети державного регулятора, зокрема і фінансового забезпечення, в більшій мірі направлена на покриття базових воєнних та гуманітарних потреб. Окрім того, така нестабільна ситуація призводить до призупинення різноманітних ініціатив та програм в сфері розвитку туризму (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Проблеми адаптації зарубіжного досвіду

Культурні відмінності	Регуляторні та законодавчі бар'єри	Економічні обмеження	Технологічні виклики
<p>Зарубіжні методи і стратегії відновлення туристичної діяльності можуть бути глибоко вкорінені в культурних цінностях та соціальних практиках країни-джерела, які можуть істотно відрізнятися від українських реалій. Це може включати різницю в споживчих уподобаннях, очікуваннях туристів, а також у підходах до гостинності та сервісу</p>	<p>Успішні зарубіжні моделі часто опираються на певний регуляторний ландшафт, який може сприяти швидкому відновленню і розвитку туристичної діяльності. В Україні, законодавчі та бюрократичні перешкоди можуть ускладнювати швидку адаптацію і реалізацію цих моделей, особливо якщо вони потребують змін у національному законодавстві чи регуляціях</p>	<p>Фінансові стратегії, які використовуються для стимулювання туристичної діяльності в деяких країнах, можуть вимагати значних інвестицій або державних субсидій, які можуть бути неосвоєними в умовах обмеженого бюджету України. Це може ускладнити адаптацію таких методів без значних фінансових ресурсів</p>	<p>Впровадження сучасних технологій, які лежать в основі деяких стратегій відновлення туристичної діяльності в розвинених країнах, може бути складним в Україні через технологічний розрив або обмежений доступ до передових технологічних рішень і кваліфікованих фахівців</p>

Сформовано автором

Не менш важливим перешкоджаючим фактором до адаптації зарубіжного досвіду у сфері розвитку туристичної галузі є пошкодження чи повне руйнування існуючої інфраструктури. Ця перешкода не лише зумовлює безпосереднє призупинення нормальної туристичної діяльності, але і не дає нормально інтегрувати передові технології та розвивати нові туристичні напрямки в регіони із значним туристичним потенціалом. Пошкодження

інфраструктури включає в себе руйнування транспортного полотна, цивільних будівель, мережі зв'язку та інших інфраструктурних втрат. Відновлення пошкодженої чи відбудову зруйнованої інфраструктури вимагає значних фінансових вкладень, які на сьогоднішній день спрямовані на відновлення критично важливих об'єктів. З цього випливає наступна перешкода, яка полягає у впровадженні економічних обмежень на формування підходів та подальшого впровадження заходів щодо адаптації зарубіжного досвіду щодо відновлення та вдосконалення туристичної діяльності. Так, наявність значних військових витрат, а також потреба підтримки критичних економічних та соціальних сфер в значній мірі обмежує інвестиційні можливості щодо нових туристичних проектів та програм (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Фінансово-економічні перешкоди використання зарубіжного досвіду

Перешкоди	Сутність
Висока вартість імплементації	Зарубіжні стратегії часто вимагають значних капітальних інвестицій у нові технології, інфраструктуру або навчання персоналу. У країнах з обмеженим фінансуванням або в умовах економічної нестабільності знайти необхідні ресурси для запуску та підтримки таких проектів може бути складно. Це може включати в себе не тільки початкові витрати на інфраструктуру, але й тривалі витрати на утримання та обслуговування нововведень
Відсутність фінансової підтримки	Фактивне впровадження зарубіжних практик часто залежить від доступності зовнішнього фінансування, такого як кредити міжнародних фінансових інститутів, гранти або інвестиції іноземних партнерів. У країнах, де є обмеження на залучення міжнародних фінансів або де кредитні ставки є високими, мобілізувати достатньо коштів для впровадження зарубіжних інновацій може бути непросто
Економічна адаптація та розходження у вартості життя	Ініціативи, які добре працюють у високорозвинених країнах з високим доходом на душу населення, можуть не мати такого ж успіху у країнах з нижчим рівнем доходів через відмінності в споживчій спроможності. Вартість послуг, товарів та загальна економічна політика можуть значно відрізнятись, що вимагає додаткових адаптацій або може призвести до зниження рентабельності туристичного проекту через низьку покупну спроможність місцевого населення або туристів

Сформовано автором

Соціальні фактори, такі як масове переміщення населення, руйнування сімей та громади, а також психологічний тиск на громадян, також ускладнюють процес адаптації зарубіжного досвіду. Людські ресурси, зосереджені на вирішенні нагальних соціальних проблем, мають обмежені можливості для участі у впровадженні нових програм. Крім того, зміни в демографічній структурі суспільства можуть вимагати коригування підходів та методик, що використовуються в інших країнах.

Інституційні та адміністративні перешкоди також є важливим чинником, що ускладнює адаптацію зарубіжного досвіду. Система управління та бюрократичні процедури можуть бути неготовими до інтеграції нових методів роботи, що застосовуються в інших країнах. Недостатній рівень координації між різними гілками влади та відсутність ефективних механізмів впровадження змін можуть призводити до затримок та невдач у реалізації проектів.

Культурні відмінності також відіграють значну роль у процесі адаптації зарубіжного досвіду. Українська культура, традиції та соціальні норми можуть відрізнятися від тих, які існують у країнах, де був розроблений певний досвід. Це може вимагати коригування підходів та методик для їх відповідності місцевим умовам, що додає додатковий рівень складності у процесі адаптації.

Нарешті, залежність від міжнародної допомоги та підтримки може створювати додаткові виклики. Координація з міжнародними партнерами, узгодження цілей та методів роботи, а також забезпечення прозорості та підзвітності у використанні ресурсів є важливими аспектами, які потребують ретельного управління для успішної адаптації зарубіжного досвіду.

Таким чином, адаптація зарубіжного досвіду до реалій України є складним та багатогранним процесом, який вимагає врахування численних внутрішніх та зовнішніх факторів. Поточні виклики безпеки, економічні обмеження, соціальні проблеми, інституційні бар'єри та культурні відмінності створюють низку перешкод, які необхідно подолати для ефективної інтеграції передового досвіду з інших країн (рис.3.1).

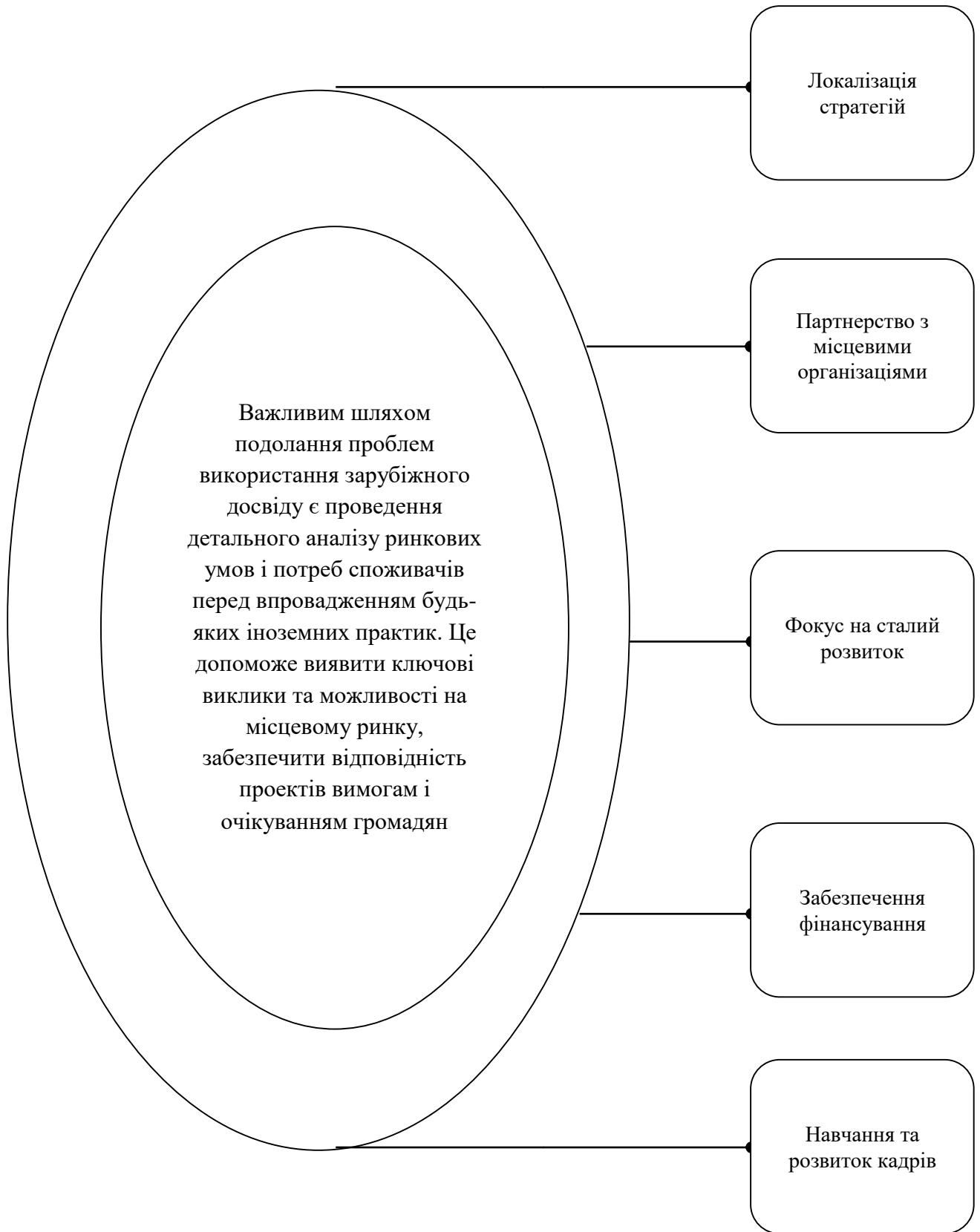

Рис.3.1. Шляхи подолання проблем використання зарубіжного досвіду

Сформовано автором

Відновлення туристичної діяльності в Україні після завершення воєнних дій є більш оптимальним з кількох ключових причин, що забезпечують стабільність, ефективність та стійкість галузі в довгостроковій перспективі. Перш за все, післявоєнний період забезпечить необхідну безпекову стабільність, яка є фундаментальною умовою для розвитку туризму. Під час активних бойових дій потенційні туристи стикаються з високим рівнем ризику, що значно знижує їхню готовність відвідувати країну. У спокійніших умовах, коли загроза насильства та руйнувань буде мінімізована, туристи зможуть почуватися більш впевнено та комфортно, плануючи свої поїздки до України. Війна залишає значний слід на інфраструктурі країни, включаючи транспортні мережі, готелі, культурні та природні пам'ятки. Післявоєнний період надасть можливість не лише відновити зруйновані об'єкти, але й модернізувати їх відповідно до сучасних стандартів. Інвестиції у транспортну інфраструктуру, такі як аеропорти, залізниці та автомобільні дороги, сприятимуть легкому та зручному доступу до різних регіонів України, що є важливим фактором для залучення туристів. Післявоєнний період стане ідеальним часом для проведення ребрендингових кампаній, спрямованих на покращення іміджу України як туристичного напрямку. Акцент на культурні, історичні та природні багатства країни, а також націлення на різні сегменти туристів (екотуризм, культурний туризм, активний відпочинок) допоможуть створити привабливий та різноманітний туристичний продукт.

Сучасні маркетингові стратегії, включаючи цифровий маркетинг та соціальні мережі, дозволять ефективно донести переваги України до міжнародної аудиторії. Україна славиться своїми багатими культурними та природними ресурсами, такими як історичні міста, замки, музеї, національні парки та мальовничі пейзажі. Післявоєнний період дозволить відновити ці об'єкти, забезпечити їх належний догляд та збереження, що стане додатковим стимулом для туристів (рис.3.2).

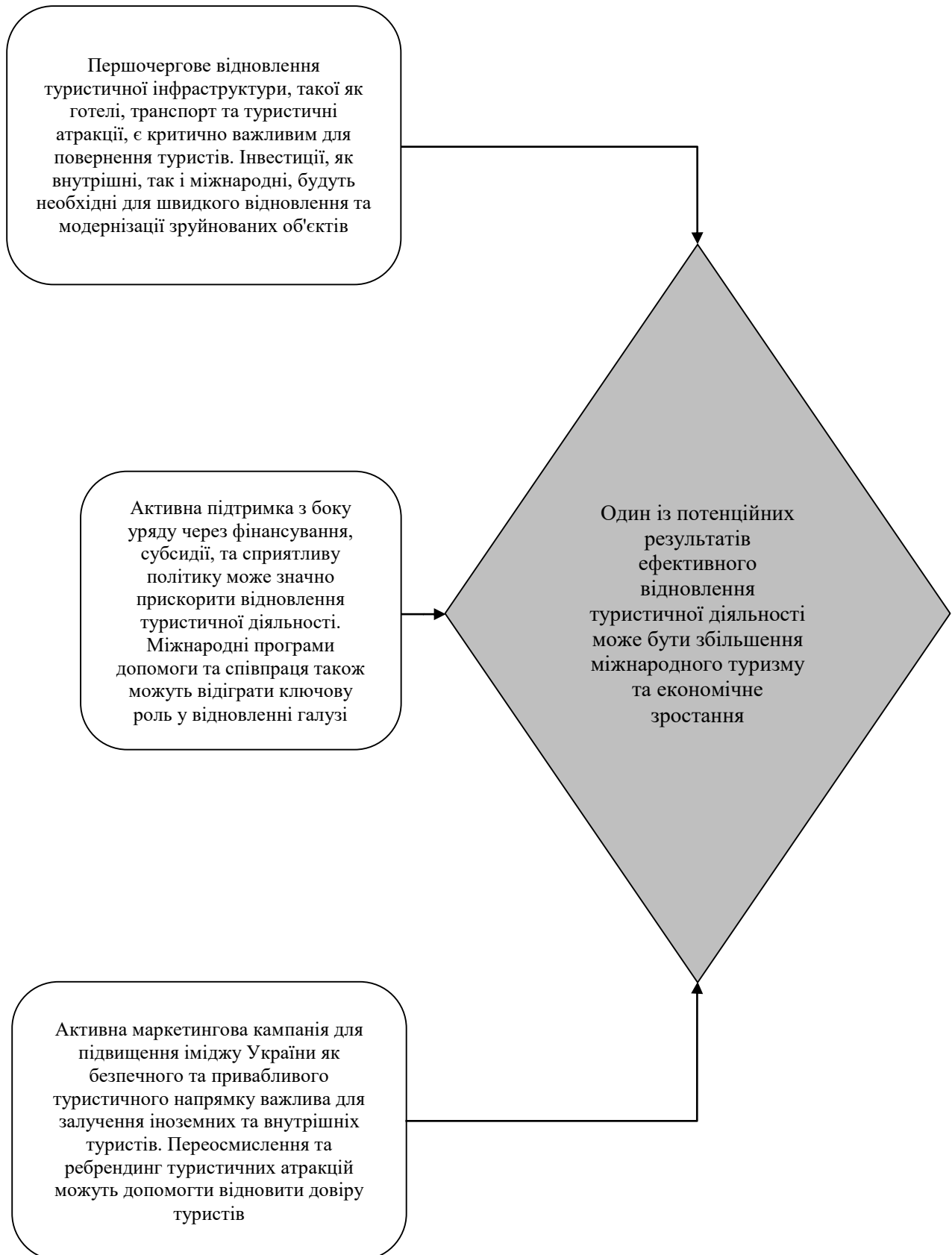

Рис.3.2. Післявоєнний потенціал відновлення туристичної діяльності в Україні

Сформовано автором

В той же час не можна ігнорувати той факт, що навіть у післявоєнний період ще досі будуть існувати ряд проблем та перешкод для відновлення нормальної туристичної діяльності в Україні. Так, перш за все, ще досі актуальною та надзвичайно критичною буде проблема інфраструктурних пошкоджень та руйнувань. Для стрімкого відновлення нормальної діяльності туристичного комплексу потрібне масштабне фінансове та кадрове забезпечення, що практично нереально в умовах післявоєнної діяльності.

З цього випливає наступна масштабна перешкода відновлення туристичної діяльності в Україні в післявоєнний період – криза кадрового забезпечення сфери туризму. Так, роки війни забрали тисячі життів українських чоловіків та жінок, в той же час біженцями з України виїхало ще більше. Кінець війни не буде означати безумовне повернення всіх біженців на територію України, для цього потрібні роки та продумана державна політика, яка буде стимулювати біженців повертатись до країни. В цьому контексті також важливою є ефективна робота державного регулятора з міжнародними партнерами як в сфері кооперації по поверненню громадян України, так і в сфері розвитку туристичної діяльності. Це може виявлятися в отриманні грантів, кредитів та іншої технологічної допомоги, що буде сприяти відновленню туристичної діяльності країни та забезпеченню створенню нових видів туризму.

Таким чином, проаналізувавши перешкоди та проблеми, які є ключовими в контексті адаптація міжнародного досвіду розвитку туристичної сфери, то тут слід зазначити, що ключовою з них є повномасштабне військове вторгнення. Воно є комплексною та складною проблемою, що принесло за собою цілий ряд негативних наслідків в соціальній, нормативно-правовій, інфраструктурній, безпековій, економічній та інших сферах. Розгортання повномасштабного вторгнення не лише призупинило динаміку міжнародного туризму, але і стало перешкодою до розвитку вже існуючої сфери. Було також відмічено, що навіть у післявоєнний період, попри позитивний післявоєнний потенціал, туристична галузь України все-таки буде стикатись з рядом

критичних проблем та перешкод, вирішення яких можливе лише за умови комплексного та продуманого підходу.

Адаптація зарубіжного досвіду до вітчизняних умов у сфері туристичної діяльності є багатограним процесом, який вимагає врахування різноманітних культурних, економічних, і технологічних факторів. Через культурні відмінності та різницю в споживчих уподобаннях, пряме копіювання зарубіжних практик може не дати бажаних результатів. Тому, ключовим є глибоке дослідження місцевих особливостей та адаптація зарубіжних стратегій з урахуванням реальних потреб і очікувань місцевого населення та туристів. Врахування культурної специфіки дозволяє забезпечити високу релевантність і ефективність імплементованих проєктів.

Залучення фінансування та інвестицій є критично важливим для успішного застосування зарубіжних інновацій у туристичній сфері. Економічні обмеження часто стають головною перешкодою для впровадження дорогих зарубіжних технологій та практик. Тому, важливо забезпечити доступ до різних джерел фінансування, включаючи державні субсидії, гранти, інвестиції приватного сектору та міжнародні кредити. Водночас, підвищення кваліфікації кадрів та модернізація інфраструктури є необхідною умовою для використання цих інвестицій з максимальною користю.

На завершення, для подолання технологічних та регуляторних викликів необхідно зосередити зусилля на створенні сприятливого регуляторного середовища та на залученні високотехнологічних рішень, які можуть бути адаптовані до місцевих умов. Це включає лібералізацію законодавства, поліпшення бізнес-клімату, та створення умов для вільного обміну технологіями та знаннями між країнами. Втілення цих кроків допоможе створити стійку основу для розвитку туристичної діяльності, що зможе адаптуватися до глобальних змін і нововведень, забезпечуючи тривале зростання та розвиток галузі.

3.2. Міжнародна співпраця в контексті відновлення туристичної діяльності в Україні

Міжнародна співпраця відіграє критично важливу роль у відновленні туристичної діяльності в Україні, особливо в умовах триваючих військових дій. Незважаючи на складні обставини, міжнародна підтримка може сприяти стабілізації та поступовому відновленню туристичного сектору через різноманітні форми допомоги та партнерства. Розглянемо детально ключові аспекти міжнародної співпраці, що сприяють відновленню туризму в Україні навіть під час війни.

Одним із основних напрямків міжнародної співпраці є фінансова допомога та інвестиції від міжнародних організацій, держав-партнерів та приватних інвесторів. Міжнародні фінансові інститути, такі як Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та інші, можуть надавати кредити та гранти для відновлення туристичної інфраструктури, реконструкції зруйнованих об'єктів, а також для розвитку нових проектів у сфері туризму. Крім того, приватні інвестори з різних країн можуть бути зацікавлені в інвестуванні у відновлення готельного бізнесу, розбудову транспортних мереж та інших ключових секторів, що сприяють розвитку туризму.

Міжнародна співпраця включає не лише фінансову підтримку, але й технічну допомогу та обмін досвідом між експертами різних країн. Спеціалісти з туризму з країн з розвиненими туристичними галузями можуть проводити тренінги, семінари та консультації для українських підприємців та державних службовців, сприяючи підвищенню кваліфікації та впровадженню передових практик у галузі управління туристичними ресурсами, маркетингу та обслуговування клієнтів. Це сприяє підвищенню якості туристичних послуг та конкурентоспроможності України на міжнародному туристичному ринку (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Техніко-технічне забезпечення відновлення туристичної діяльності в
Україні через міжнародних партнерів

Забезпечення	Характеристика
Залучення міжнародного фінансування для оновлення інфраструктури	Ініціювати проекти з модернізації туристичної інфраструктури, такі як реконструкція готелів, оновлення транспортних вузлів та покращення комунікаційних мереж. Використання міжнародних грантів або кредитів від Європейського Союзу, Світового банку чи інших фінансових інституцій для фінансування цих ініціатив
Імплементация передових технологій у сфері гостинності	Впровадження сучасних технологічних рішень для покращення обслуговування гостей, включно з системами онлайн-бронювання, цифровими ключами доступу до номерів, та автоматизованими системами управління клієнтськими відносинами (CRM). Співпраця з міжнародними технологічними компаніями для впровадження інновацій
Розвиток "розумного" туризму	Створення "розумних" міст та туристичних зон із використанням IoT (інтернет речей) та інших технологій для покращення досвіду відвідувачів. Це може включати впровадження інтерактивних кіосків з інформацією, систем навігації всередині міста, та інших цифрових інструментів, що підтримуються міжнародними технічними партнерами
Навчання та розвиток кадрового потенціалу	Організація тренінгів та обмінних програм для працівників туристичної індустрії з метою підвищення їх кваліфікації в області новітніх технологій та міжнародних стандартів обслуговування. Співпраця з міжнародними освітніми та професійними установами для проведення відповідних курсів та семінарів
Залучення міжнародних консультантів для стратегічного планування	Використання міжнародного досвіду в стратегічному плануванні та управлінні туристичними проектами. Наймання міжнародних експертів для розробки комплексних планів відновлення та розвитку туристичної діяльності, що враховують глобальні тренди та місцеві умови

Сформовано автором

Міжнародні партнерства можуть забезпечити ефективні маркетингові кампанії для просування України як туристичного напрямку. Співпраця з міжнародними туристичними агентствами, онлайн-платформами та медіа-ресурсами дозволяє створювати цілеспрямовані рекламні кампанії, які висвітлюють культурні, історичні та природні багатства України. Це включає участь у міжнародних туристичних виставках, організацію спільних промоційних заходів та використання цифрових каналів для досягнення ширшої аудиторії потенційних туристів. Такий підхід сприяє підвищенню обізнаності про Україну як безпечний та привабливий туристичний напрямок навіть під час війни.

Міжнародні організації, такі як ООН, ЮНЕСКО, Європейський Союз та інші, можуть надавати підтримку у вигляді програм відновлення культурної спадщини, збереження історичних пам'яток та розвитку екологічно чистого туризму. Наприклад, ЮНЕСКО може сприяти реставрації об'єктів Світової спадщини, що є важливими туристичними атракціями, а Європейський Союз може фінансувати проекти з покращення туристичної інфраструктури та підвищення стандартів обслуговування. Також міжнародні організації можуть сприяти координації зусиль різних держав та приватного сектору для досягнення спільних цілей у відновленні туризму.

Міжнародна співпраця може включати заходи з покращення безпеки для туристів, такі як обмін інформацією про ризики, створення систем раннього попередження та підвищення рівня безпеки в туристичних зонах. Співпраця з міжнародними правоохоронними організаціями та агентствами з безпеки допомагає забезпечити безпечні умови для відвідувачів, що є критично важливим фактором для залучення туристів навіть у складних умовах (рис.3.3).

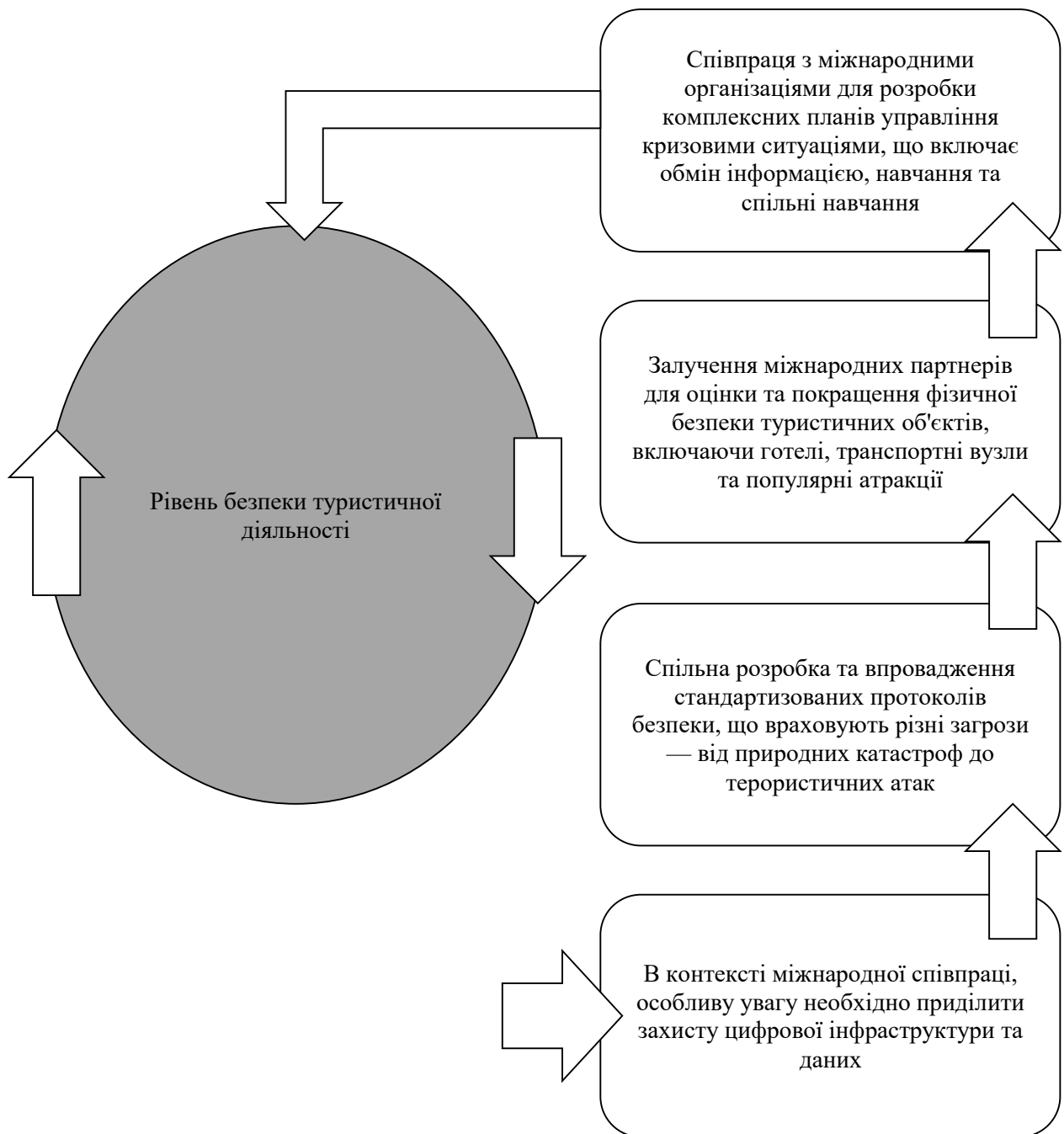

Рис.3.3. Безпековий аспект міжнародної співпраці щодо відновлення туристичної діяльності

Сформовано автором

Не менш важливим аспектом міжнародної співпраці є забезпечення реалізації соціальних та культурних ініціатив, мета яких є відновлення довіри та повторного формування позитивного туристичного іміджу України на міжнародній арені. В цю групу діяльностей входить забезпечення ефективного культурного обміну, участь у міжнародних фестивалях, конгресах та

виставках. Не менш важливою є діяльність міжнародних освітніх проектах та ініціатив, які направлені на пропагування екологічного підходу в туризмі та важливості збереження історико-культурної спадщини. Активна участь України в цій діяльності буде формувати позитивне враження міжнародної спільноти як відкритої та гостинної держави, в якій попри всі труднощі та проблеми в минулому, дотримуються принципів безпеки та якості надання туристичних послуг.

Ще одним напрямком, який може використати Україна в контексті міжнародної кооперації та співпраці, є використання останньої для відновлення та розвитку транспортної та комунікаційної інфраструктури, що є ключовим фактором для підтримання високих стандартів реалізації туристичної діяльності, а також забезпечення доступності туристичних напрямків у різних регіонах. В цьому контексті, реалізація співпраці з міжнародними транспортними компаніями, авіалініями, залізничними операторами та іншими суб'єктами транспортної сфери, дасть можливість Україні покращити транспортне сполучення як всередині країни, так і з іншими країнами. Міжнародна співпраця в цьому напрямі також може реалізовуватись у формі залучення додаткових інвестицій у процеси відновлення аеропортів, залізничних станцій та автомобільних доріг, роблячи туризм в Україні більш привабливим для іноземних та внутрішніх туристів.

Важливим є також розглянути такий вектор міжнародної співпраці щодо відновлення туристичної діяльності як стимулювання оновлення техніко-технологічного забезпечення даної сфери. Так, це включає в себе участь у міжнародних проектах щодо створення та підтримання туристичних мобільних додатків, онлайн-платформ для резервації, бронювання, а також участі у віртуальних турах. Всі ці технологічні новації дають можливість зробити подорож для туристів більш комфортним та інтерактивним.

На сьогоднішній день діяльність міжнародної спільноти багато в чому направлена на підтримання сектору малого та середнього бізнесу у різних країнах. Це зумовлено тим, що підтримка саме цього сектору буде сприяти

формуванню розгалуженого конкурентного ринку та превенції утворення монополій. З огляду на це міжнародна співпраця щодо відновлення туристичної діяльності може включати стимулювання розвитку вітчизняного сектору малого та середнього бізнесу. Це може реалізовуватись як у формі надання грантів, мікрокредитів, податкових послаблень та інших видів фінансової допомоги, так і у формі забезпечення участі навчальних програм, курсів та консультацій, які будуть допомагати підприємцям в Україні розвивати власний бізнес, впроваджувати технологічні та управлінські інновації, тим самим наближуючи стандарти надання своїх послуг до світового рівня. Ефективна міжнародна співпраця в цьому контексті буде сприяти не лише розвитку туристичної діяльності в регіоні, але і буде сприяти розвитку регіональної економіки та підтримуватиме соціальну стабільність місцевої громади.

Наступним напрямком міжнародної співпраці щодо відновлення туристичної діяльності, що є особливо актуальним для України, з огляду на багаторічні руйнування туристичної інфраструктури, забруднення природних об'єктів та пошкодження історико-культурної спадщини, є залучення міжнародних експертів та консультантів. Так, ці експерти можуть діяти у різних напрямках. Перш за все, вони можуть надавати поради та консультації щодо формування та реалізації стратегій відновлення туристичної діяльності. Це дасть можливість використовувати найбільш ефективні підходи та максимально уникати всіх помилок та перешкод. Так в практичному контексті ці експерти дадуть можливість не лише відновити нормальну туристичну діяльність, але і наблизити сервіс обслуговування, оптимізувати маркетингові компанії чи навіть створити нові туристичні продукти та напрямки. Наступним напрямком, в якому можуть бути залучені міжнародні експерти, є пряма діяльність щодо відновлення окремих об'єктів інфраструктури чи історико-культурної спадщини. Останнім напрямком діяльності міжнародних експертів буде освітня діяльність, що дасть можливість покращити професіоналізм

працівників сфери туризму в Україні та наділить їх функціональними можливостями адаптуватись до змінних умов ринку (рис.3.4).

Рис.3.4. Механізм міжнародної співпраці по відновленню туристичної діяльності в Україні

Сформовано автором

Цікавим вектором міжнародної співпраці може стати участь у волонтерських програмах в контексті відновленню туристичної діяльності в Україні. Так, волонтерські організації можуть надавати у тимчасове розпорядження значну кількість кадрових ресурсів, які будуть задіяні на відновлення зруйнованої інфраструктури та туристичних об'єктів. Окрім того, волонтерство може також реалізовуватись у контексті організації тренінгів та навчання для місцевих громад та представників дрібного та середнього бізнесу щодо відновлення своєї діяльності та розвитку різних видів туристичних напрямків в регіоні. Це буде сприяти створенню сприятливих умов для розвитку нових видів туризму, в тому числі екологічного туризму, підвищенню рівня обслуговування та сервісу, а також поліпшення загального рівня туристичного потенціалу України для внутрішніх та міжнародних туристів.

З огляду на все вищесказане, питання міжнародної співпраці по відновленню туристичної діяльності в Україні є складним та комплексним, але в той же час воно є критичним для відновлення та подальшого розвитку сфери туризму в країні. Така потреба зумовлена численними деструктивними факторами, ключовим з яких є повномасштабне військове вторгнення, яке призвело до настання численних негативних наслідків, які критично вплинули та в більшій мірі призупинили частину туристичної сфери України. В цьому контексті міжнародна співпраця по відновленню туристичної діяльності в Україні має велику кількість векторів, напрямків та можливостей. Безперечно ключовим напрямком може стати забезпечення ефективного фінансування процесів відновлення зруйнованої інфраструктури, а також ініціатив щодо покращення туристичної діяльності в Україні. Але поряд з тим, існує ще велика кількість векторів міжнародної співпраці по відновленню туристичної діяльності в Україні, що включає в себе техніко-технологічний, законодавчий, волонтерський, консультаційно-експертний та інші аспекти. Ефективне комбінування цих можливостей дасть можливість Україні оперативно та з найменшими ресурсними затратами відновити туристичну діяльність всередині країни.

3.3. Модель інтегрування зарубіжних практик щодо відновлення туристичної діяльності в Україні

Незважаючи на важку післявоєнну ситуацію з туризмом, він повинен бути важливою частиною стратегії економічного відновлення. Проте сьогодні над цим треба працювати. Зокрема, включення розвитку туризму до програм післявоєнної відбудови, ведення переговорів з міжнародними інвесторами щодо їх входження в Україну, підготовка масштабних маркетингових кампаній на зовнішні ринки, розробка туристичних програм, відновлення туристичної інфраструктури, популяризація нестандартних форм туризму, відкриття туристичних офісів в інших країнах - це головні пріоритети повоєнного відновлення сфери туризму в Україні.

Інтеграція досвіду США у відновлення туристичної діяльності в Україні може значно посилити ефективність та конкурентоспроможність галузі. США мають розвинену туристичну інфраструктуру, сучасні технології управління туризмом та успішні маркетингові стратегії, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Перш за все, Україна може запозичити передові методики управління туристичними ресурсами, які застосовуються в США. Це включає використання систем управління туристичними потоками, аналіз даних для прогнозування попиту та оптимізації ресурсів, а також впровадження інноваційних технологій, таких як мобільні додатки для туристів, електронні путівки та інтерактивні карти. Такий підхід дозволить підвищити якість обслуговування туристів, зробити їхній досвід більш зручним та привабливим.

Крім того, США відомі своїми ефективними маркетинговими кампаніями та брендингом туристичних напрямків. Україна може використовувати досвід американських туристичних агентств та маркетингових компаній для створення сильного іміджу на міжнародній арені. Це включає розробку цілеспрямованих рекламних кампаній, які висвітлюють унікальні культурні, історичні та природні ресурси України, а також використання цифрових платформ і соціальних мереж для досягнення глобальної аудиторії. Співпраця з

американськими маркетинговими експертами дозволить розробити ефективні стратегії просування, що сприятимуть залученню більшої кількості туристів з різних країн (рис.3.5).

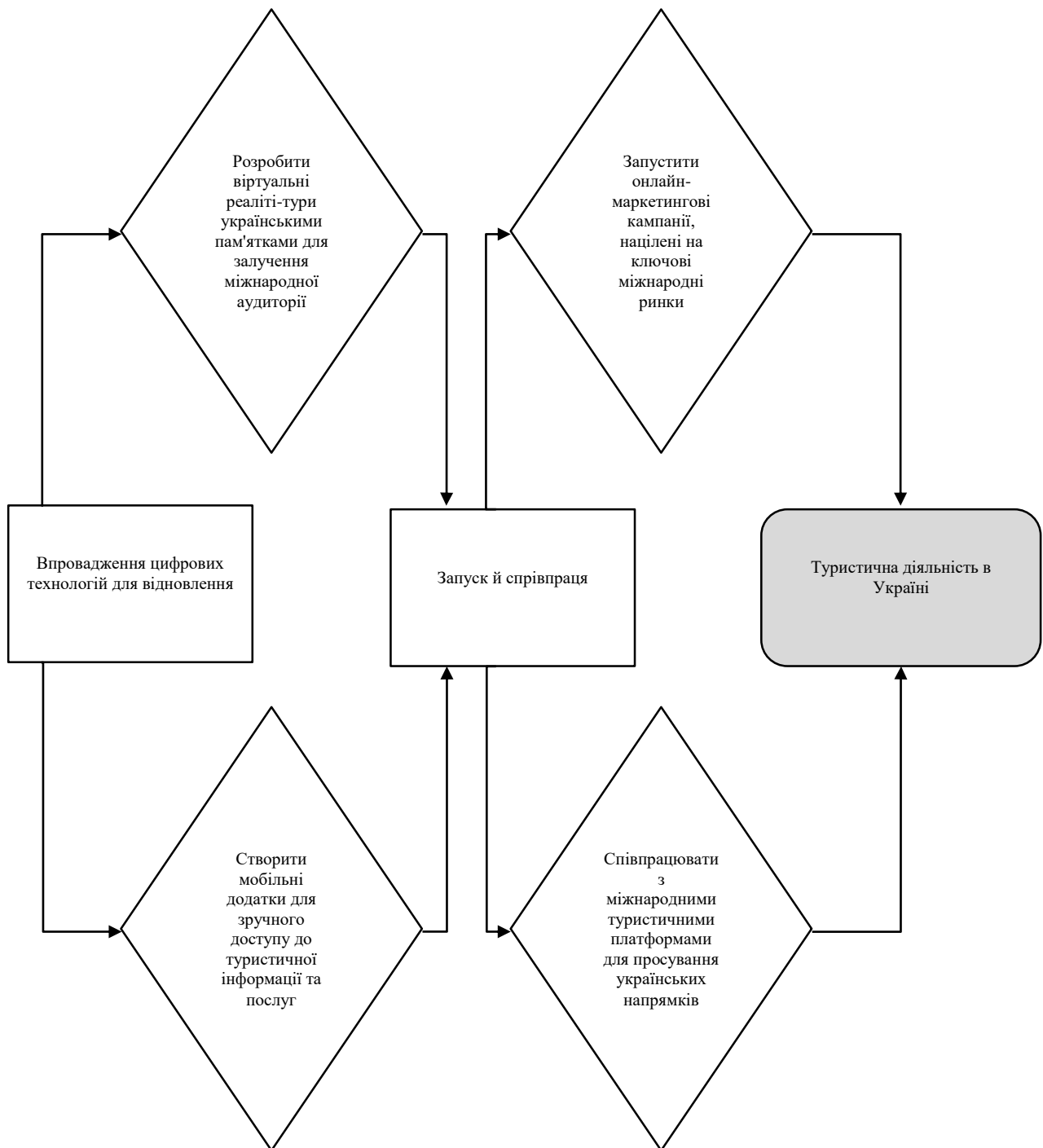

Рис.3.5. Модель інтегрування практики США щодо відновлення туристичної діяльності в Україні

Сформовано автором

Важливим аспектом інтеграції американського досвіду є розвиток професійних кадрів у сфері туризму. США мають високий рівень освіти та підготовки спеціалістів у галузі гостинності та туризму, що може бути корисним для України. Організація спільних освітніх програм, стажувань та обмінів між українськими та американськими навчальними закладами дозволить українським фахівцям здобути необхідні знання та навички. Крім того, впровадження американських стандартів обслуговування клієнтів та управління готельним бізнесом сприятиме підвищенню якості туристичних послуг в Україні, роблячи їх більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

Нарешті, США мають успішний досвід у впровадженні сталих та екологічно орієнтованих практик у туризмі. Україна може адаптувати ці практики для забезпечення екологічної стійкості туристичної галузі. Це включає розвиток еко-туризму, впровадження енергоефективних технологій у готелях та туристичних об'єктах, а також збереження природних та культурних ресурсів. Співпраця з американськими екологічними організаціями та експертами дозволить Україні розробити та реалізувати програми з охорони навколишнього середовища, що не лише сприятимуть збереженню природних багатств, але й підвищать привабливість України для свідомих туристів, які цінують екологічно відповідальний відпочинок.

Інтеграція досвіду Німеччини у відновлення туристичної діяльності в Україні може суттєво покращити ефективність та якість туристичного сектору, враховуючи високі стандарти та передові практики, які застосовуються в Німеччині. Нижче наведено ключові напрямки, де українська туристична галузь може використати німецький досвід з професійної, фінансової та технічної точок зору.

Німеччина відома своєю системою професійного управління туристичними ресурсами та високими стандартами обслуговування. Україна може адаптувати німецькі моделі управління для підвищення ефективності туристичних підприємств. Це включає впровадження систем управління

якістю, таких як ISO 9001, що забезпечують стандартизацію процесів та підвищення задоволеності клієнтів. Крім того, організація навчальних програм та сертифікацій для українських фахівців у сфері туризму, у співпраці з німецькими навчальними закладами, сприятиме підвищенню кваліфікації працівників та впровадженню передових методик управління (рис.3.6).

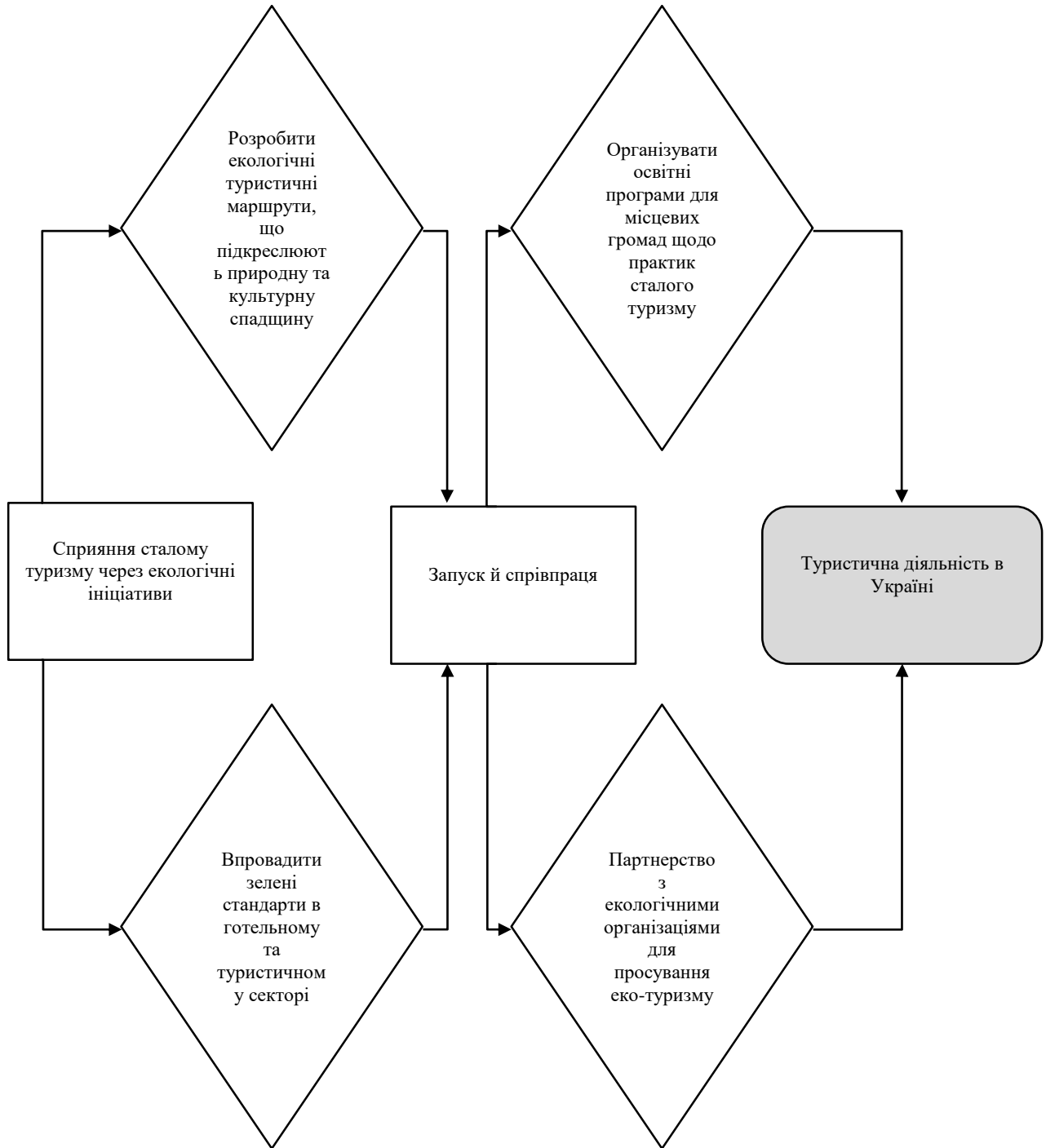

Рис.3.6. Модель інтегрування практики Німеччини щодо відновлення туристичної діяльності в Україні

Сформовано автором

Німеччина є одним із провідних інвесторів у туристичну інфраструктуру, що забезпечує стабільний розвиток галузі. Україна може залучати німецькі інвестиції через створення спеціалізованих інвестиційних фондів, спрямованих на реконструкцію та модернізацію туристичних об'єктів. Співпраця з німецькими банками та фінансовими інституціями дозволить отримати кредити на вигідних умовах для розвитку готельного бізнесу, транспортної інфраструктури та інших ключових секторів туризму. Крім того, участь у спільних інвестиційних проєктах з німецькими партнерами забезпечить обмін фінансовими ресурсами та ризиками, сприяючи більш швидкому відновленню туристичної галузі.

Німеччина є лідером у впровадженні інноваційних технологій у туристичну сферу. Україна може використовувати німецькі технологічні рішення для покращення туристичного досвіду та оптимізації управління ресурсами. Це включає впровадження систем управління туристичними потоками, використання мобільних додатків для бронювання та навігації, а також розвиток цифрових платформ для маркетингу та продажу туристичних послуг. Співпраця з німецькими технологічними компаніями дозволить Україні інтегрувати сучасні IT-рішення, що підвищать ефективність роботи туристичних підприємств та зроблять їх більш привабливими для міжнародних відвідувачів.

Таким чином, інтеграція досвіду Німеччини у відновлення туристичної діяльності в Україні охоплює різні аспекти – від професійного управління та фінансової підтримки до технічних інновацій та сталого розвитку. Використовуючи передові методики, високі стандарти якості, інвестиції та екологічні ініціативи, Україна може значно покращити свою туристичну галузь, зробивши її більш конкурентоспроможною та привабливою для міжнародних туристів. Співпраця з німецькими партнерами стане важливим чинником у досягненні цих цілей, сприяючи загальному економічному та соціальному відновленню країни.

Польща активно працює над розширенням спектру своїх туристичних пропозицій, вводячи нові види туризму, що відповідають зростаючому попиту на унікальні та нішеві туристичні досвіди. В останні роки, наприклад, спостерігається значний розвиток гастрономічного туризму. Регіони, як-от Малопольське та Великопольське, проводять численні кулінарні фестивалі, які приваблюють цінителів з усієї Європи. Ці фестивалі не тільки показують місцеві кулінарні традиції, але й створюють платформу для обміну кулінарними інноваціями між шеф-кухарями.

Велотуризм також стає все більш популярним, з особливим акцентом на сталість і здоровий спосіб життя. Польща інвестувала значні кошти в розвиток велосипедної інфраструктури, особливо в північних регіонах країни та у місті Гданськ. Нові маршрути, такі як Вело-Мазури, пропонують захоплюючі пейзажі та сприятливі умови для велосипедистів всіх рівнів підготовки, об'єднуючи спортивні активності з туристичним відпочинком.

Крім цього, Польща почала активно розвивати медичний туризм. Центри, такі як Варшава та Краків, зосереджуються на наданні високоякісних медичних послуг іноземним пацієнтам, що шукають доступне лікування за кордоном. Лікарні та клініки в цих містах спеціалізуються на різноманітних процедурах від стоматології до ортопедії, використовуючи сучасне обладнання та практики, що відповідають міжнародним стандартам.

Окрім того, Польща активно інтегрує сучасні технології в туристичну індустрію, використовуючи інноваційні методи для аналізу та планування розвитку туризму на національному рівні. Особлива увага приділяється використанню штучного інтелекту та великих даних для глибокого аналізу туристичних потоків та поведінки відвідувачів, що дозволяє оптимізувати маркетингові стратегії та покращити якість обслуговування.

Один з яскравих прикладів використання таких технологій в Польщі — реалізація проекту Smart City в місті Варшава. Цей проект включає застосування аналітичних інструментів для моніторингу та аналізу руху туристів у різних частинах міста, що допомагає міській адміністрації

ефективно планувати транспортні потоки та вдосконалювати міську інфраструктуру. Завдяки збору та аналізу даних про туристичні переваги та поведінку, Варшава може краще розуміти потреби відвідувачів і адаптувати міські послуги, такі як публічний транспорт та розважальні заходи, для їхнього комфорту. (рис.3.7).

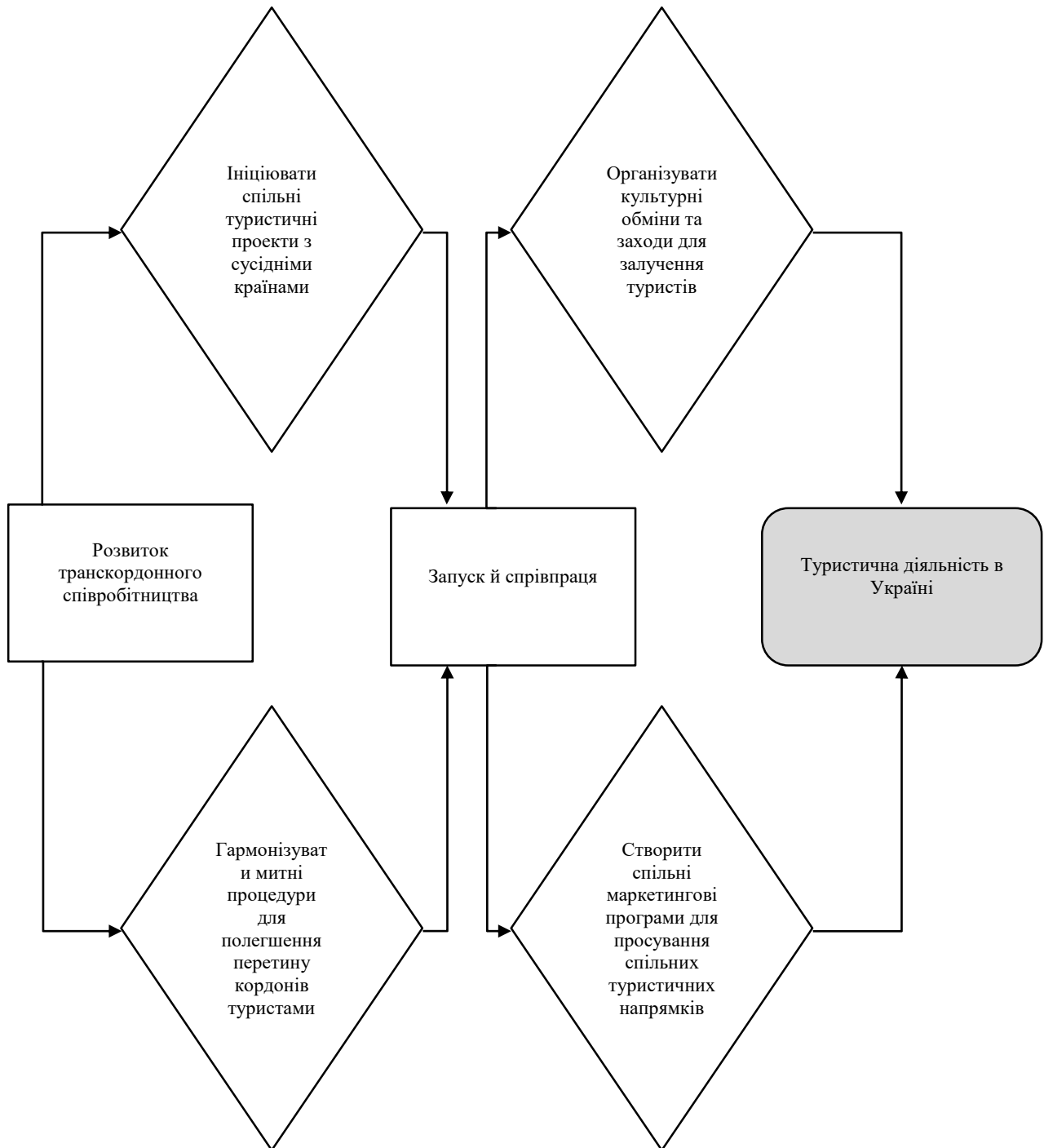

Рис.3.7. Модель інтегрування практики Польщі щодо відновлення туристичної діяльності в Україні

Сформовано автором

Польща активно працює над вдосконаленням своєї нормативно-правової бази у сфері туризму, що є ключовим аспектом для забезпечення стабільного розвитку цієї галузі. Реформи спрямовані на створення прозорих і ефективних правил для всіх учасників ринку, від міжнародних операторів до місцевих підприємств, а також на забезпечення захисту прав споживачів.

Одним з важливих кроків у цьому напрямку стало оновлення Закону про туристичні послуги, яке відбулося в 2018 році. Це оновлення внесло значні зміни в регуляцію туристичної діяльності, зокрема стосовно ліцензування туристичних агентств та операторів, що зміцнило захист споживачів через строгіші вимоги до якості послуг. Ці заходи були спрямовані на підвищення довіри до туристичних операторів і зменшення кількості фінансових та організаційних проблем для туристів, які часто виникають у результаті банкрутства агентств або неналежного виконання умов договорів.

Крім того, у рамках правових ініціатив, Польща активізувала свої зусилля у створенні сприятливого середовища для інвестицій у туристичну інфраструктуру. Зокрема, уряд запровадив низку податкових стимулів для підприємств, які інвестують у реконструкцію історичних об'єктів або будівництво нових готелів. Ці заходи сприяють не тільки підвищенню якості туристичних послуг, але й збільшенню кількості робочих місць у галузі.

Таким чином, інтеграція досвіду Польщі у відновлення туристичної діяльності в Україні охоплює різні аспекти – від розвитку нових видів туризму, вдосконалення державної рамки управління та використання сучасних технологій аналізу. Використовуючи передові методики, високі стандарти якості, інвестиції та екологічні ініціативи, Україна може значно покращити свою туристичну галузь, зробивши її більш конкурентоспроможною та привабливою для міжнародних туристів. Співпраця з польськими партнерами стане важливим чинником у досягненні цих цілей, сприяючи загальному економічному та соціальному відновленню країни.

Можливості інтеграції досвіду Польщі, Німеччини та США у відновлення туристичної діяльності в Україні є значними та багатограними.

Кожна з цих країн пропонує унікальні підходи та передові практики, які можуть суттєво покращити ефективність та конкурентоспроможність українського туристичного сектору. Поєднання професійного управління, фінансової підтримки, технічних інновацій та сталого розвитку створює міцну основу для успішного відновлення туризму в Україні.

Польща, як сусідня країна України, має спільні культурні та історичні аспекти, що робить її досвід особливо релевантним. Високі стандарти управління туристичними ресурсами, ефективні фінансові інвестиції у відновлення інфраструктури, а також розвиток еко-туризму та сталих практик є ключовими напрямками, які Україна може адаптувати. Польські моделі управління якістю, підтримка малого та середнього бізнесу через мікrokредити та гранти, а також активна співпраця з міжнародними партнерами сприяють створенню стабільної та привабливої туристичної галузі.

Німеччина, зі своєю розвиненою туристичною інфраструктурою та передовими технологіями, пропонує цінний досвід у сфері управління туристичними потоками, маркетингу та інноваційних рішень. Впровадження систем управління якістю, модернізація інфраструктури за допомогою німецьких стандартів, а також використання цифрових технологій, таких як мобільні додатки та онлайн-платформи, дозволяють підвищити якість обслуговування туристів та зробити їхній досвід більш зручним та привабливим. Крім того, німецькі екологічні ініціативи допомагають Україні розвивати сталий туризм, зберігаючи природні та культурні ресурси.

США, зі своїм досвідом у розвитку інноваційних технологій та ефективних маркетингових стратегій, надають Україні можливості для підвищення конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Впровадження передових ІТ-рішень, таких як системи управління туристичними ресурсами та цифрові маркетингові платформи, дозволяють оптимізувати туристичні потоки та покращити взаємодію з клієнтами.

ВИСНОВКИ

За результатами оцінювання можливостей відновлення туристичної діяльності в Україні на основі адаптації зарубіжного досвіду, можна зробити наступні висновки:

1. У першому розділі «Теоретичні та методичні засади відновлення туристичної діяльності» охарактеризовано ключові особливості туристичної діяльності. Встановлено, що туристична діяльність є багатограним та динамічним явищем, яке охоплює широкий спектр економічних, соціокультурних та екологічних факторів розвитку. Вона відіграє важливу роль у розвитку як окремих регіонів, так і країн у цілому, сприяючи економічному зростанню, культурному обміну та покращенню інфраструктури. Доведено, що сезонні коливання та тенденції також відіграють важливу роль у туристичній діяльності. Деякі регіони приваблюють туристів переважно в певні періоди року, що впливає на планування бізнесу та управління ресурсами. Відтак, в результаті, схематично представлено вплив сезонності на туристичну діяльність. Визначено, що в останні роки сферу туризму сколихнули ряд потрясінь та проблем, серед яких ключовими є пандемія COVID-19, повномасштабне вторгнення, природні катастрофи, а також економічні кризи національного та глобального масштабу. Відповідно цього, відновлення нормальної туристичної діяльності виступає важливим кроком у забезпеченні економічної стабільності та відновленні туристичного потенціалу. Охарактеризовано ключові особливості процесу відновлення туристичної діяльності. Встановлено, що саме відновлення туристичної діяльності також має стратегічне значення для національної безпеки та стабільності. Активний туризм сприяє міжнародній інтеграції та взаємозалежності, що може зменшити ризики конфліктів та сприяти мирному співіснуванню різних народів. Представлено засади впливу відновлення туристичної діяльності на розвиток інфраструктури. Встановлено, що процес відновлення туристичної діяльності є складним та комплексним, який включає в себе як оперативно-тактичні, так і

стратегічні рівні. Ефективна реалізація процесу відновлення туристичної діяльності передбачає врахування ряду аспектів, а також застосування адаптивних та гнучких підходів. Охарактеризовано стратегічні й тактичні засади відновлення туристичної діяльності. Представлено аспекти впливу держави на відновлення туристичної діяльності. Доведено, що відновлення туристичної діяльності є універсальним процесом, який стосується кожної країни чи регіону, оскільки туризм є однією з ключових складових світової економіки.

2. У другому розділі «Аналіз міжнародних практик туристичної діяльності» здійснено аналіз досвіду США. Представлено ключові й найбільш вагомні стратегії розвитку туристичної діяльності в США. Доведено, що інфраструктура США для підтримки туризму є однією з найрозвиненіших у світі, включаючи все від аеропортів світового класу до мережі шосе, що об'єднує всю країну. Встановлено, що досвід США у сфері туристичної діяльності має велике значення не лише для самої країни, а й для міжнародного співтовариства. Успішне поєднання державних ініціатив з приватними інвестиціями, розвиток інфраструктури та інноваційні підходи до маркетингу створили потужну основу для сталого зростання туристичного сектору. Здійснено аналіз досвіду Німеччини у туристичній діяльності. Європа залишається одним із найпривабливіших туристичних регіонів світу, завдяки своїй унікальній комбінації історичної спадщини, культурної різноманітності, природних красот і розвиненої туристичної інфраструктури. Встановлено, що природні краєвиди Німеччини також відіграють важливу роль у розвитку туризму. Країна пропонує численні можливості для активного відпочинку, включаючи пішохідні та велосипедні маршрути, гірськолижні курорти та водні види спорту на численних озерах і річках. Охарактеризовано ключові стратегії розвитку туристичної діяльності в Німеччині. Розглянуто досвід Польщі. Доведено, що Польща є одним із найпривабливіших туристичних напрямків у Центральній Європі, завдяки своєму багатому історичному та культурному спадку, різноманітним природним ландшафтам та розвиненій інфраструктурі.

Туристична діяльність у Польщі активно розвивається, сприяючи економічному зростанню країни та створенню робочих місць у сфері гостинності, транспорту та обслуговування. Представлено й узагальнено ключові стратегії розвитку туристичної діяльності в Польщі.

3. У третьому розділі «Напрями інтегрування зарубіжного досвіду для відновлення туристичної діяльності в Україні» виокремлено ключові проблеми й перешкоди адаптації зарубіжного досвіду до реалів України. Встановлено, що після введення воєнного стану на території України та початку бойових дій різні обставини, зокрема морально-психологічні потрясіння, економічний занепад підприємництва та неможливість ведення бізнесу, суттєво паралізували значну частину бізнесу. Визначено найбільш критичні проблеми адаптації зарубіжного досвіду. Представлено найбільш доцільні шляхи подолання проблем використання зарубіжного досвіду. Доведено, що відновлення туристичної діяльності в Україні після завершення воєнних дій є більш оптимальним з кількох ключових причин, що забезпечують стабільність, ефективність та стійкість галузі в довгостроковій перспективі. Схематично представлено післявоєнний потенціал відновлення туристичної діяльності в Україні. Встановлено, що залучення фінансування та інвестицій є критично важливим для успішного застосування зарубіжних інновацій у туристичній сфері. Вважаємо, що важливо забезпечити доступ до різних джерел фінансування, включаючи державні субсидії, гранти, інвестиції приватного сектору та міжнародні кредити. Доведено, що саме міжнародна співпраця відіграє критично важливу роль у відновленні туристичної діяльності в Україні, особливо в умовах триваючих військових дій. Незважаючи на складні обставини, міжнародна підтримка може сприяти стабілізації та поступовому відновленню туристичного сектору через різноманітні форми допомоги та партнерства. Розглянуто детально ключові аспекти міжнародної співпраці, що сприяють відновленню туризму в Україні навіть під час війни. Встановлено, що міжнародна співпраця включає не лише фінансову підтримку, але й технічну допомогу та обмін досвідом між експертами різних країн. Встановлено, що не

менш важливим аспектом міжнародної співпраці є забезпечення реалізації соціальних та культурних ініціатив, мета яких є відновлення довіри та повторного формування позитивного туристичного іміджу України на міжнародній арені. Представлено механізм міжнародної співпраці по відновленню туристичної діяльності в Україні. Доведено, що інтеграція досвіду США у відновлення туристичної діяльності в Україні може значно посилити ефективність та конкурентоспроможність галузі. США мають розвинену туристичну інфраструктуру, сучасні технології управління туризмом та успішні маркетингові стратегії, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Сформовано модель інтегрування практики США щодо відновлення туристичної діяльності в Україні. Доведено, що інтеграція досвіду Німеччини у відновлення туристичної діяльності в Україні може суттєво покращити ефективність та якість туристичного сектору, враховуючи високі стандарти та передові практики, які застосовуються в Німеччині. Сформовано модель інтегрування практики Німеччини щодо відновлення туристичної діяльності в Україні. Доведено, що інтеграція досвіду Польщі у відновлення туристичної діяльності в Україні охоплює різні аспекти – від розвитку нових видів туризму, вдосконалення державної рамки управління та використання сучасних технологій аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азарян О.М. Ринок туристичних послуг: моніторинг і розвиток комплексу маркетингу : монографія. Донецьк : Вид-во ДонМУ, 2015. 243 с.
2. Андрієнко М. В., Шако В. С. Аналіз і адаптація кращих європейських практик щодо реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інвестиції : практика та досвід*. 2017. № 19. С. 51–58
3. Андрієнко М. В., Шако В. С. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інвестиції : практика та досвід*. 2017. № 18. С. 47–53.
4. Ареф'єва О.В., Луцька Т.В. Бізнес-процеси підприємств сфери послуг: фактори, формування, конкурентоспроможність: монографія. Київ: вид. Європейського ун-ту, 2009. 96 с.
5. Бабікова К.О. Сучасний стан і тенденції розвитку агротуризму в Івано-Франківській області. *Збалансоване природокористування*. 2013. № 4. С. 43-47.
6. Безугла Л.С. Регіональні особливості розвитку екотуристичної діяльності в Україні: порівняльний аналіз. *Вісник економічної науки України*. 2020, №2 (39). С.50-57
7. Бондаренко С. В. Соціальна відповідальність у туризмі. *Журнал соціальних досліджень*. 2022. № 4. С. 29-35.
8. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів: автореф. дис. ... д.е.н.: спец. 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка». Львів, 2008. 35 с.
9. Брич В. Я., Мазур В. С. Управління якістю туристичних послуг в сучасних умовах господарювання. *Стратегія економічного розвитку України*. 2014. №35. С. 161–172.
10. Василенко Л. О., Березницька Ю. О., Жукова О. Г. Розвиток екологічного менеджменту на підприємстві в умовах глобалізації економіки України. *Економіка та держава*. 2017. № 8. С. 62–65.

- 11.Ведмідь Н. Методологічні основи типізації суб'єктів санаторно-курортної діяльності. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2012. № 6. С. 72–83.
- 12.Виклюк Я. І., Артеменко О.І. Методи побудови густоти потенціального поля рекреаційної привабливості території. *Штучний інтелект*. 2009. №2. С. 151–160.
- 13.Власова Н. М. Інноваційна діяльність в туристичному бізнесі. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 176. С. 113–114.
- 14.Воробйова О.А. Місце і роль територій та об'єктів природно-заповідного фонду в системі екологічної інфраструктури. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 3(46), ч. 2. С. 34-38.
- 15.Ворошилова Г.О. Проблеми та шляхи оптимізації міжнародного ринку туристичних послуг в Україні. *Інтелект XXI*. 2014. № 3. С. 8-14.
- 16.Ворошилова Г.О. Проблеми та шляхи оптимізації міжнародного ринку туристичних послуг в Україні. *Інтелект XXI*. 2014. № 3. С. 8-14.
- 17.Вуйцик О. Вплив рекреаційно-туристичного комплексу на розвиток економіки держави. *Вісник Львівського університету*. Серія «Міжнародні відносини». 2013. № 24. С. 35–42.
- 18.Гайдук А. Формування туристичної ринкової інфраструктури як фактор підвищення ефективності функціонування ринку туристичних послуг. *Регіональна економіка*. 1999. №2. С. 172–178.
- 19.Галасюк С. С. Сучасний стан розвитку санаторно-курортної бази в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 15. С. 197– 202.
- 20.Галасюк С.С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності: навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2011. 234 с.
- 21.Гарбера О.Є. Основні теоретичні та практичні аспекти інноваційної діяльності в туристичному господарстві України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 23. С. 29-31.

22. Герасименко В. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія. Одеса: ОНЕУ, 2016. 262 с.
23. Глущенко В. В. Вплив культурних подій на туристичний потік. *Культура і туризм*. 2023. № 2. С. 22-29.
24. Горбачов О. П. Інновації в гостинності: вплив пандемії. *Готельний менеджмент*. 2023. № 1. С. 20-26.
25. Горіна Г. О. Концепція формування та управління розвитком ринку туристичних послуг в умовах просторової поляризації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №2. С. 16–21.
26. Горіна Г. О. Характеристика інфраструктурної складової дослідження середовища формування стратегії розвитку ринку туристичних послуг. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія: Економічні науки*. Кривий Ріг, 2016. №2(63). С. 121–127.
27. Горіна Г.О. Сутність та особливості типології туристичних підприємств як суб'єктів управління. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 20. С. 46-49.
28. Грабовенська С. П. Аналіз і структура ринку туристичних послуг в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*, 2013. №1 (56). С. 226–234.
29. Гурбик Ю. Ю. Державне регулювання рекреаційно-туристичної сфери України: теоретичний аспект. *Економіка та держава*. 2010. №10. С. 87–89.
30. Давидова О.Г. Особливості застосування інновацій у розвиток туристичної галузі України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2015. № 7 (172). С. 65-69.
31. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища : навч. посіб. 5-е вид., випр. і доп. К. : Знання, 2007. 422 с.
32. Діденко Д.Ф, Моїсеєва Н.І. Генезис та особливості формування регіонального ринку туристичних послуг. *Актуальні проблеми інноваційної економіки науковий журнал*. № 4. 2018. С. 83-88.

33. Діденко Д.Ф., Моїсєєва Н.І. Дестинація як елемент розвитку системи туризму регіону. *Економіка і фінанси*. № 13. 2018. С. 61-68.
34. Діденко Д.Ф., Моїсєєва Н.І. Ринок туристичних послуг регіону: сутність, теоретичні основи сегментації, диференціації. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, Серія «Економічні науки»* 2019. № 1. С. 330-339.
35. Долгопола Г.Є. Туристична інфраструктура: до проблеми визначення та функціонування державно-приватного партнерства. Актуальні питання підвищення конкурентоспроможності держави, бізнесу та освіти у сучасних економічних умовах. Полтава. 2013. С. 55-57.
36. Дубінський С. В., Орлова В.М. Визначення факторів, які забезпечують розвиток медичного та лікувально-оздоровчого туризму в Україні. *Академічний огляд*. 2017. № 2 (47). С. 12–20.
37. Єфімов Д. О. Інфраструктура туризму: нові виклики. *Вісник транспорту*. 2023. № 2. С. 14-21.
38. Жупаненко А.В. Державне регулювання неявної інфраструктури рекреаційно-туристичної сфери: дис. канд. екон. наук: 08.00.03; ОНЕУ. Одеса, 2015. 220 с.
39. Заболотна К. Т. Безпека туристів як пріоритет. *Наука та безпека*. 2021. № 4. С. 25-32.
40. Зубенко М. І. Роль місцевих спільнот у відновленні туризму. *Соціальна економіка*. 2022. № 1. С. 34-40.
41. Іванченко В. М. Роль культурної спадщини у туристичному відродженні. *Культура і сучасність*. 2022. № 3. С. 18-24.
42. Іванюк У.В. Особливості функціонування туристичних підприємств в сучасних економічних умовах. *Моделювання регіональної економіки*. 2012. №2. С.436-444.
43. Калініна О. В. Туристичний брендинг: стратегії та реалізація. *Брендинг і реклама*. 2021. № 3. С. 10-16.

44. Камушков О. С. Управління розвитком туристичної сфери України: автореф. дис. ... к.е.н.: спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством». Запоріжжя, 2010. 25 с.
45. Карлін М. І. Форми фінансового стимулювання екологічної відповідальності бізнесу територіальних громад і громадян. *Демографія та соціальна економіка*. 2017. № 3 (31). С. 89–99.
46. Козирев П. І. Відновлення міжнародного туризму в Україні. *Світ туризму*. 2022. № 2. С. 16-22.
47. Кравченко І. В. Цифрові технології в туризмі: європейський досвід. *Науковий вісник туризму*. 2021. № 4. С. 29-35.
48. Кучеренко О. М. Стратегії просування туристичних маршрутів. *Маркетинг в туризмі*. 2023. № 1. С. 11-17.
49. Литвиненко Л. В. Стійкий туризм як модель розвитку. *Економіка та управління*. 2022. № 2. С. 27-33.
50. Лісова Н. С. Екологічний туризм як напрямок відновлення. *Вісник екології*. 2021. № 2. С. 31-37.
51. Любін В. Г. Роль фестивалів у туристичному розвитку. *Культурний горизонт*. 2021. № 4. С. 28-34.
52. Мельник Л. О. Відновлення туристичної галузі після пандемії. Туризм та гостинність. 2022. № 2. С. 15-21.
53. Мироненко О. Н. Інновації в туристичних послугах. *Інновації в бізнесі*. 2022. № 4. С. 31-36.
54. Міщенко І. І. Вплив соціальних мереж на відновлення туризму. Медіа та комунікації. 2022. № 3. С. 9-15.
55. Мороз П. І. Еко-туризм як шлях до сталого розвитку. *Екологічний вісник*. 2021. № 4. С. 16-23.
56. Петренко Ю. А. Роль місцевих громад у розвитку туризму. *Журнал регіональних студій*. 2023. № 1. С. 12-19.
57. Поліщук Л. А. Новітні технології в готельному бізнесі. *Інновації в гостинності*. 2021. № 3. С. 15-21.

- 58.Ребрик Т. Ю. Відновлення туристичної діяльності у гірських регіонах. *Вісник туризму*. 2022. № 3. С. 19-25.
- 59.Сидоренко О. В. Стратегії маркетингу в туризмі після криз. *Туристичний бізнес*. 2022. № 3. С. 24-30.
- 60.Сіренко Н. Г. Туризм після кризи: нові виклики. *Світовий ринок туризму*. 2023. № 1. С. 12-18.
- 61.Соломія А. Л. Виклики для рурального туризму. *Аграрний вісник*. 2022. № 1. С. 33-38.
- 62.Тарасов В. Н. Відновлення інвестицій в туристичну інфраструктуру. *Фінанси і розвиток*. 2021. № 3. С. 27-34.
- 63.Федорук О. М. Медичний туризм в Україні: потенціал і перспективи. *Здоров'я і суспільство*. 2021. № 4. С. 24-30.
- 64.Харченко Т. В. Віртуальний туризм: перспективи для України. *Цифрові технології*. 2023. № 2. С. 14-20.
- 65.Чумак З. Т. Вплив політичної стабільності на туристичний сектор. *Політичні науки*. 2023. № 3. С. 9-15.
- 66.Шевцова Л. Є. Гастрономічний туризм: тенденції та розвиток. *Туризм і гастрономія*. 2022. № 1. С. 18-24.
- 67.Шевчук Л. В. Управління ризиками в туризмі. *Менеджмент і бізнес*. 2023. № 1. С. 11-17.
- 68.Eurostat. Tourism statistic in Poland. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 03.12.2024)
- 69.Eurostat. Tourism statistic in Germany. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 04.12.2024)
- 70.Tourism statistic in USA. URL: <https://www.census.gov/> (дата звернення: 04.12.2024)

ДОДАТОК А

Схематичне зображення туристичної діяльності в США, Німеччині й Польщі

